

ИК ДҮҮЦҢ МАЦГИН МӨРГҮЛИН НОМ

ИК ДҮҮЦҢ МАЦГИН МӨРГҮЛИН НОМ

Элст
Хальмг дегтр haphач
1999

ББК 86.39
Д 175

Дегтрин һадртнь К. Бадаков.
Шагж Маани бурхн

Д 175 **Калмыцкие молитвы:** Составитель Дандырова Н. М.— Элиста: Калм. кн. изд-во, 1999.— 160 с.

ISBN 5-7539-0404-1

Издание адресовано широкому кругу читателей, интересующихся калмыцкой духовной литературой.

Д 0403000000 — 011 **Без объявл.** **ББК 86.39**
М 126(03) — 99

Национально-краеведческое издание

Составитель:
Дандырова Нимя Манджиевна

КАЛМЫЦКИЕ МОЛИТВЫ

Директор *Д. Б. Дорджиева*
Редактор *М. О. Шургучинова*
Художественный редактор *С. Э. Котинов*
Технический редактор *Л. Е. Гермашева*

ЛР № 010037
ИБ № 1625

Сдано в набор 08.06.98. Подписано в печать 24.05.98. Формат 60x84/16.
Бумага типографская № 2. Гарнитура Школьная. Печать офсетная.
Усл. печ. л. 9,3. + вкл. 0,23. Усл. кр.-отт. 9,77+ вкл.0,92.
Уч.-изд. л. 5,4+вкл. 0,27.
Тираж 3000 экз. Заказ 1015. ''С'' 011.

Калмыцкое книжное издательство, 358000, г. Элиста, ул. Ленина, 243.
АПП ''Джангар'' Республики Калмыкия, 358000, г. Элиста, ул. Ленина, 245.

ISBN 5-7539-0404-1

© Дандырова Н. М., 1999

Уважаемые читатели!

Перед вами сборник молитв, которые наши предки, в прошлом веке и в начале нынешнего века ревностно исполнявшие религиозные обряды, читали полностью четыре раза в год во время больших торжественных богослужений — ''дююценг'' и каждый месяц трижды в установленные дни поста — ''мацг''. Миряне, не знавшие тибетского языка, санскрита и потому не умевшие читать священные сутры, старались выучить эти молитвы наизусть. Так как запоминание текстов молитв шло в устной передаче, то неизбежно каждый, кто стремился выучить их, старался приблизить язык сутр к родному языку, к знакомым с детства словам, названиям, именам. Поэтому данные тексты более правильно было бы назвать народными версиями известных буддийских молитв. Тем не менее, на наш взгляд, они представляют большой интерес хотя бы потому, что на протяжении двух-трех веков наши предки пользовались ими в своей религиозной практике. Данные калмыцкие молитвы дают возможность представить духовную культуру нашего народа не только в письменной ее форме, но и в устной.

Последовательность и ритуал чтения молитв были строго определенными. Знаем ли мы, как складывать четки после моления, в каком направлении вращать четки, как перебирать бусины четок, сколько и когда читать ту или иную молитву, какую позу принимать во время молитвы (читать стоя или сидя)? Эти знания были обычными для старшего поколения, а нынешнее уже утратило их. Немногие из стариков, пере-

живших драматические события XX столетия, депортацию в Сибирь в годы сталинских репрессий, сохранили определенные традиции чтения молитв. Одной из таких хранительниц устной традиции чтения молитв была Васькина Эренджен Бадьминовна (1900—1992), получившая незадолго до своей кончины благословение Его Святейшества Далай-ламы XIV в его первое посещение Калмыкии. Событие это было не случайным, так как эта старейшая жительница нашей республики состояла в ближайшем родстве с известным религиозным деятелем калмыцкого народа — Дамбо Ульяновым (1844—1913), багши Эркетеневского хурула, совершившим в 1904—1905 гг. паломничество в Тибет.

Свято сохраняя память о своих предках, имевших прямое отношение к развитию буддизма в дореволюционной Калмыкии, Эренджен Васькина всю свою жизнь берегла в памяти наиболее полный свод молитв в той форме, в какой ее обучил двоюродный брат — Бадаков Кирип Бадьминович, служивший иконописцем при Эркетеневском хуруле (станица Эркетеневская, Сальский округ). Впервые имя К. Б. Бадакова стало известным нашим читателям в связи с изданным в 1990 г. альбомом ''Старокалмыцкое искусство'', в котором под номером 22 воспроизведена ценнейшая реликвия — центральная часть триптиха ''Шакьямуни''. Этот триптих был создан по заказу дяди Кирипа и Эренджен — Дамбо Ульянова, который предоставил китайский шелк, привезенный им из Тибета, для исполнения танки. Кирип Бадаков нарисовал основу, по которой затем в течение двух лет в технике аппликации и вышивки был изготовлен

триптих: Будда Шакьямуни и его ученики. В этой работе принимала участие и юная Эренджен. Незадолго до кончины Дамбо Ульянов, в знак благодарности и предчувствуя грядущие грозные события, дал племяннице бархатный поясок с зашитыми в нем несколькими золотыми монетами, наказывая никогда никому не говорить о содержимом пояса и использовать монеты тогда, когда придется особенно туго. Через тридцать лет, в 1944 г., в далекой Новосибирской области эти монеты спасли детей Эренджен Васькиной (двое из них — художник-ювелир Григорий и скульптор Владимир Васькины известны в республике) от голодной смерти в годы депортации.

Эренджен Васькиной удалось сохранить ценнейшую религиозную реликвию — расшитую танку Будды Шакьямуни (которая воспроизводится на обложке данного издания) — и запомнить наизусть 66 молитв, которые хорошо знали калмыки в прошлом веке.

В годы борьбы с религией: репрессий в отношении буддийских священнослужителей, разгрома хурулов, разграбления культовых святынь — танок, статуэток, книг, ритуальных предметов — народ стремился сохранить для будущего хотя бы то немногое, что осталось. Можем ли мы сегодня упрекать этих подвижников в том, что они кое-где исказили канонические тексты молитв, изменили имена богов,— сохранить в памяти, в устной передаче текст в точности было нелегко.

Более того, в недавнем прошлом читать молитвы, соблюдать религиозные обряды было делом небезопасным. Еще лет двадцать назад все это совершалось

в глубокой тайне. Собираясь небольшими группами, наши старики, грамотные, не очень грамотные и вовсе неграмотные, старались исполнить свой духовный долг и передать память о великой вере предков новому поколению. Незадолго до кончины Эренджен Васькиной с ней познакомилась Нина Манджиевна Дандырова, которая, выполняя данное обещание донести калмыцкие молитвы до молодежи, приложила немало усилий, чтобы тексты их были изданы для тех, кто интересуется духовным наследием нашего народа.

С завидной энергией Н. М. Дандырова, невзирая на зимнюю стужу и летний изнуряющий зной, забывая о собственных недугах и семейных проблемах, надиктовывала по памяти молитву за молитвой, обращалась в государственные учреждения и к спонсорам с просьбой поддержать желание многих верующих — выпустить сборник. Уважая религиозные чувства старшего поколения, Президент Республики Калмыкия Кирсан Илюмжинов, правительство Республики поддержали это пожелание сохранить духовные знания и традиции нашего народа, чтобы они не были утрачены, как было развеяно вихрями грозных ветров XX века многое из того, что составляло наше культурное богатство.

Каждая молитва, опубликованная в сборнике, состоит из ''тәрн'' — вызова божества, текста самой молитвы и ''йөрәл'' — благодарения; приведена последовательность чтения молитв и дано описание ритуалов, сопровождавших чтение, например, обряда ''сожм'', указывается, как вращать четки, куда их положить во время перерыва в чтении молитв.

Большой интерес представляют народные версии таких молитв, которые ранее знал почти каждый религиозный мирянин. Среди них есть известные нашим читателям по публикации в журнале ''Теегин герл'' (например, ''Баазр дәри'', ''Мегмд зеевә''), уже опубликованные отдельной брошюрой ''Цаһан авһан судр'', ''Сән һалв миңһн бурхдын әәлдхн'', печатавшаяся на страницах газеты ''Хальмг үнн'' молитва ''Ом үзг''.

Но в большинстве своем тексты публикуются впервые и, несомненно, такие, как ''Тавн йозурта бурхдын ном'', ''Дуңшур маань'', ''Арьябул'', ''Арьябулын җиншг'' — обратят на себя внимание читателей.

Д. Дорджиева

ЦӘӘҺИН ЙӨРӘЛ

Ом лам Саңhжд тамжд девәгү
Дорж Җимбү Һовани
Гунч самлан завадньь
Ламин ламлан чодба бүл.

Меңhн зевә дерсн Җаңhрин зе
Римбу Чимбу Бамбу Җамбуян
Һанчин кеевә зууҗи Зуңква
Луузң өрвгә Солван солванде.

(Нерн уга хурhарн цәәһәс деегшән цацдмн.)

Деедин ик олн бурхд
Делкән Эзн Цаһан Авһад
Халун уурта хотынь күргтхә, хәәрхн
Ом маахн, ом маахн, ом маахн.

Цугтан цәәһән зүн һарарн бәрәд, ухран барун һарарн өткн хот дотран тәвәд, йөрәл тәвдмн.

*Өрүн цәәд хойр ном умшдмн: "**Җамбл баав", "Сава пулвә"***

ҖАМБЛ БААВ

Җамбл баав жилдр чимбүдн
Гүндү Замбу дейән девснд
Дидг гүндү жисү даглрж
Гевә дидг тамжд аврдго.

Дүгсн шалва җалва тамҗдла
Һова hола чагду hоватнь
Замб чичр равду hоврж
Дәги гевә зава дегрж.

САВА ПҮЛВӘ

Сава пүлвә Содмнж
Кадг донжр донжрж
Самтн Содмн совршг
Дамба пүлвә Содмнж.
Нимә нерви шивәтн
Җиине йондн домбатн
Гүүни медмр живршг
Һәәhлә Җимбә hәәhләж.
Җимбә жилдр меврбә
Җимбә Нимә жиинж
Җиине йондн йондншг
Ижл hава нер hада.
Нарлң додмн нарлңдж
Шинжч помпа шатр-цер
Цевг Нәдмид пунцг сол
Дөдә това тооврш г.
Җигдн коржи доржиниж
Җилдр санва донрубже
Барчг шивә ра шивә самба
Соср ниивр-шиивр Җинжү лавдг сол.
Намжл чодн түмн бәәдг
Җилдр самба өвшинә өрвдг
Нимә деелгү сандгла
Нимә мини дел-шог
Ниицн hунчг Самлан раши-шог.

ЗУЛАН ТАВЛХЛАРН КЕЛТН:

Тосинь һазад далан
Һолнь Сөмр уул
Цөгцнь төмр күрә
Өргҗәх зулм мини
Даладнь өргсн
Дегҗмин зул мет
Дөрвн миңһн дөрвн зун
Дөчн дөрвн моңһлын
Герл-гегән болҗ
Герәр дүүрң бурхд минь
Герл-гегән болҗ
Герлтәд гегәрҗ зооглх болтха.
Герәр дүүрң номдм
Герәр дүүрң Дала Ламнрт мини
Герл-гегән болҗ
Герлтәд гегәрәд зооглх болтхаг, хәәрхн,
Өргсн зул мини
Зовл-түрлго зооглдж
Бөкләрн көңкшүн Байн Намсра
Бурхин хамр-амарн орх болтхаг, хәәрхн.

(Эркән авад, эркән тәрндтн.)

Җинжү маһу гүндүһәр
Зог Саңһж үләжи
Түгжә жанж орулазег
Жаңһрин зегләнь цакцалу.

(Эркән тәрндтн. 3 дәкж давттн.)

Ом үрү зөрү маань баржаа хом
Хошлң бәрдг хойр hох будн мөр
Ум-маа Баазр Дәрә хом
Эрднин Бадм бумбинән ум-маахум.

(3 дәкж давттн.)

(Эркән эргүлхләрн, бумбан бичә алхултн. Эн номан умшчкад, эркән үләж тәрндтн. Эркән эргүлхләрн, нааран-цааран хойр зөв эргүлтн.)

Ямндаһа бурхн болн тәкллһнә ширә деер тәвгдсн цөгцс.

НОМИН ЭКЛЦ

Ном үмшхларн,
һаран иигж бәрдмн.

(Номин тэрн)

Җинжү маһу гүндүһәр
Зог Саңһж үләжи
Түгҗә жанж орулазег
Жаңһрин зегләнь цакцалу.

(3 дәкж давттн.)

Ом Лама Манзин-ширия
Лама суу ширия
Лама идм ширия сууха.

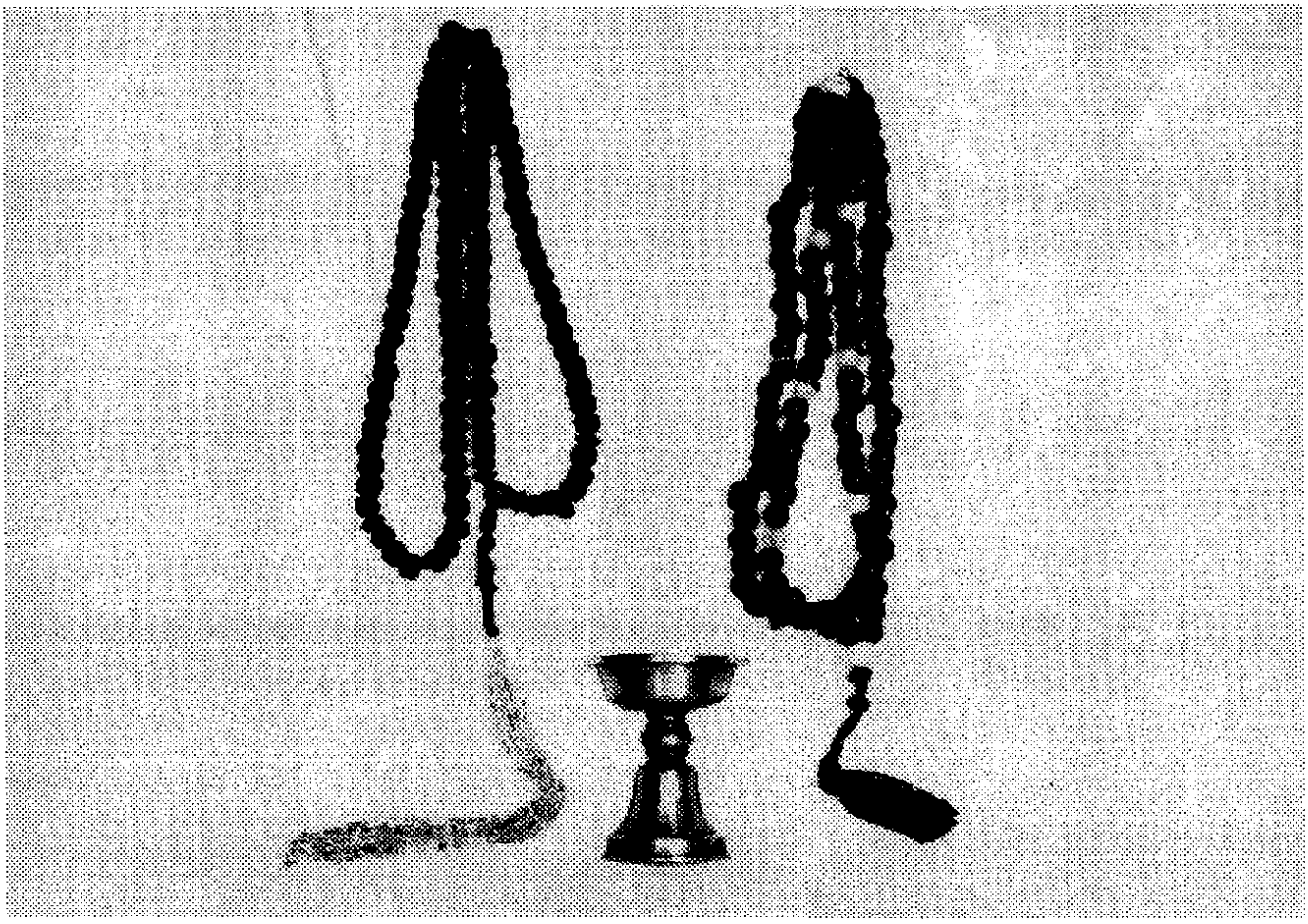
(3 дәкж давттн.)

Ом Лама идм һунча саамлань цакцалу.

(3 дәкж давттн.)

Ом Лама идм чим балу цакцалу.

(3 дәкж давттн.)

Эрк болн цөгц

МИҢһН ЗЕЕВӘ ДЕРСНЬ ЖАҢһРИН ЗЕ

(''Жаңһр'' эн номла уллдад һарсмн.)

Миңһн зеевә дерснь Жаңһрин зе
Римбу Чимбу Бамбу Жамбуян
Һанчин кеевә зууҗи Зуңква
Луузң өргвә Шалван солванде.

(3 дәкж давттн.)

(Эн номас авн, Сәкүснә ном умшгддмн Һәң Делгү евәл күртл. Делгү евәл умштлан, дор ормасн күн көндрдмн биш.)

МИҢhН ЗЕЕВӘ ДЕРСНЬ ЖАҢhРИН ЗЕ

Миңhн зеевә дерснь Жаңhрин зе
Римбу Чимбу Бамбу Жамбуян
Һанчин кеевә зууҗи Зуңква
Балдн ламин Шалван солванде.
(3 дәкж давттн.)

БАЛДН ЗЕЕВӘ ЛАМА РИМБУЧЕ

Балдн зеевә лама римбуче
Дәги нимбу Бадма деңшәллә
Һөөвр чини гүүни девсңдү
Девсң түгж һөөвр залдусол.
(3 дәкж давттн.)

ХОЙР КӨЛТ НУҺУДЫН ДЕЕД

Хойр көлт нуһудын деед
Бурхдт иткмү лам орчлң
Кеһәд му заятни аюлас гетлхиг
Багш болһн сөрглцтн.
Тачаңhуһас хаһцсн деедин номднь
Иткмү лам орчлң кеһәд
Му заятни аюлас гетлхиг
Бодң евәл болһн йовн сөрглцтн.
Цуһлң нуһудын деед, хүвргтнь иткмү
Лам орчлң кеһәд хүврәһәд гетлснә хөөннь
Хаани нөкд болһн сөрглцтн.
(3 дәкж давттн.)

Багш
Борманҗин
Мөңкә,
1855-1919 жж.

ОМ ЛАМА ГҮҮНИ ДОРҖИГЕ

Ом лама гүүни доржиге
Девсң дәги чимбүшг
Саңhж мичг йондмба
Ламин түглән цакцалу.

Лама түңни Намкадүнь
Девсң дәги нәмбр цог
Нимтр саңни лүгләви
Ламин түглән цакцалу.

Лама түңни гүҙдлвә
Гүндл лама Зодбаднь
Гүндл лама Зодбаднь
Ламин ламлань цакцалу.

(Эн номиг 3 дәкж давттн.)

ЗУҢКВАН МАГТАЛ

Һанчин шиндү зууҗи Зуңква
Һөөрүв өрүҗүр панчин җамцуҗе
Дуги дәги давга кеерүлҗе
Җалва явсран сумнлань цакцалу.

(Эн магталыг 10 дәкҗ давттн.)

ҺАНЧИН ШИНДҮ ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Һанчин шиндү өргҗүрин
Орва җиҗү малува
Дейән солва һодбаршг.

(1 дәкҗ умштн.)

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш лужмба
Дамба гүүни тоовршг.

(1 дәкҗ умштн.)

Цакцлватн чожи шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Гевә җисг дәәги җисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

(1 дәкҗ умштн.)

САҢНИ ЭРНЦН СЕРЖ МЕҢhНТӘ

Саңни Эрнцн серж меңhнтә
Чеерү hунчг малин шаґжмта
Оч манлын йонзг зодбава
Деевр шивгә чодлан цакцалу.

(8 дәкж давттн.)

ОЧ МАЛИН ТӘРН

Нарн hарх үзгәснь
Нәәмн оч мал
Нарта орчлңгин әмтсән
Нарн бийднь евәтн.

Малин арша аршалсн
Зовлңта зурhан зүүл хамг әмтиг
Зовлңгаснь гетлгж
Маңна тиньгр суулhтн.

(3 дәкж давттн.)

САҢНИ ЭРНЦНӘ ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Саңни Эрнцн нәәмн мал өргжүрин
Орва жижү малува
Дейән солва hодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш луҗмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Гевә җисг дәәги җисгбә
Тамжд зовги җанчг чимрәцгү.

(1 дәкж умштн.)

ДЕЛГҮ ЕВӘЛИН ЭКЛЦ

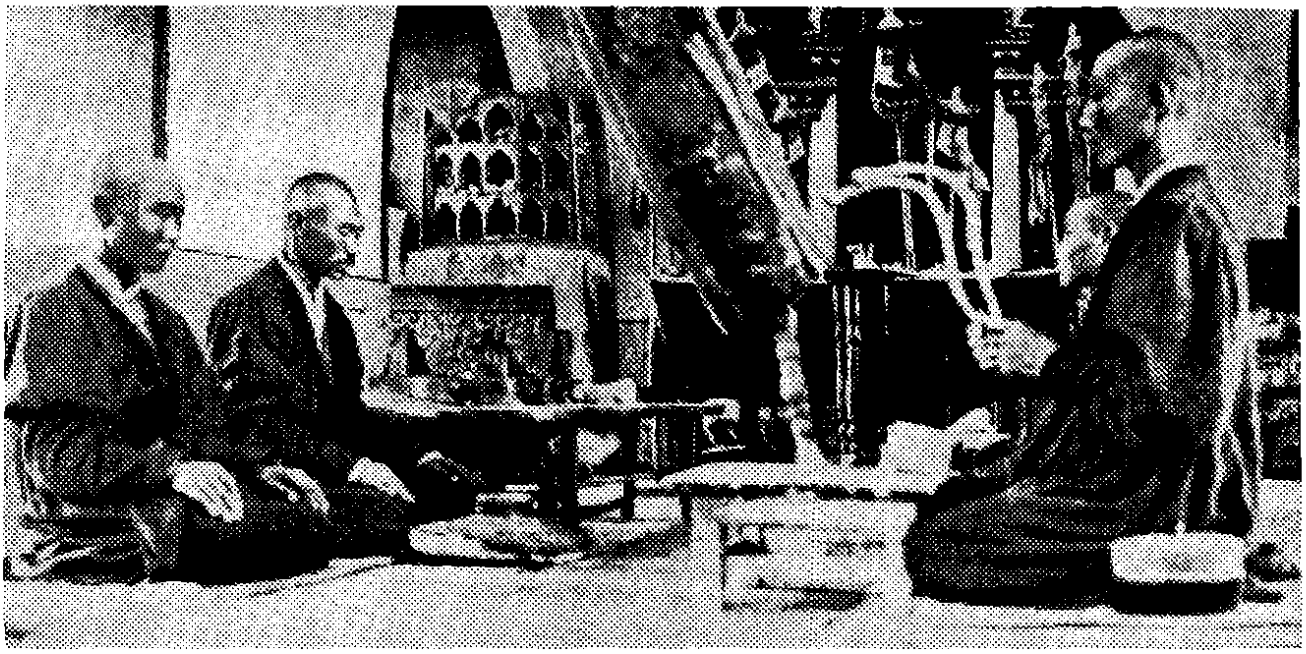
Цеерү гүндү җалва Зуцква
Цецг шиндү hосг зодбде
Җалви Намhа Ланцн данидла
Һачг Җамньг довгр маажур жог.

(3 дәкж умштн.)

Дагсг маажур Намкан титдг
Нимжүд-симжүд там жиж
Чөкчидү девсн шивгә там жиж
Гүүснтү йондн Пүрлә там жиж
Һоовр Җорва чожин Пүмпә
Нәмбр Җаши Җалви
Чоцни Повга Гендн там жижи
Һадг Эрнцн Заватн жилпр живә
Балдн ламла Дамба ламла жавсвче
Лам болад жавсвче

Сән җилләнь җавсвче
Чолу җавсвче
Ген делә җавсвче
Идм җилкрж
Лацг корду җиивә ламлань җавсвче
Балһн Дамба чожва
Сурма иш Җижава жандн
Жандн Дамба ламла жавсвче.

(3 дәкж умштн.)

Ном умшлһш

САҢҺЖ ЧОДН

Саңhж чодн чож Чоңньмба
Җанчг барду дәәги жавснцок
Дәәги жисг жава дидгибә
Урла Панчин Саңhж рёвршог.

(3 дәкж давтх.)

ҺУНЧГ СААМЛАНЬ ЦАКЦАЛУ

(3 дәкж давтх ном.)

Һунчг саамлань даглрвче
Дигбә тамжд сосршг
Өрвгә Гааля живрне
Саңhж ижи ижүлн
Саңhж чодн цакцалу.

Җанчг барду даглржж
Рашин даңни равжржж
Җанчг симжән симжән Лижне
Симжән тамжд дәәги равдуне
Янчг гиж йовн жодбржж
Урла Панчин Саңhж рёвршог.

СИМЖӘН ТАМЖД

(3 дәкж давтх ном.)

Симжән тамжд деевәдн
Деевән жуудн барвр жоржг
Симжән тамжд доңһл дон
Доңһл жи жодн барвр жоржг.

Симжән тамжд доңһл медви
Дивәтн ми барвр жоржг
Нернь чаһдн недрнь барвр
Дагни неевр жоржг.

Чагжа рова тамжрла
Шиндү дүүни равжрже
Лүдү дүүни номһндан
Чагжи дәмбү цакцалу.

Һушн нидгр чодба малува
Тоһмд нисг дегдн тамждла
Жиипг гевә ламла жиивәтн
Үрлү лүшү курлу һурвладнь
Курлу барду лигшг чимрәңгү.

Һәң денҗн делгү евәл

Һәң денҗн балврҗ
Һавһа медви җи медви
Чод медви дәг медви
Һумб медви ора медви.

Татг төмн Донҗрмин
Орвин иш Шиҗава
Зевгин Саңһҗ марнамҗл
Дамба Делә цакцалу.

Намту гүндү Лиҗи лиши
Чиизң геени дәг
Һәңни дәг
Һадг яндг дәги түмибә.

Намту гүндү лацг дерснбә
Намцу Җамцу Җимбә
Чогҗ Саңһҗ
Юмн Делә цакцалу.

Довгар амни намсраҗ
Савҗин ниивә гүүгәвә
Гүндн Дамба өсрңдән
Гүүни Пүрлә цакцалу.

Малу симҗән гинҗр гүнҗрне
Дүдә пооч меср җамцудла
Гүндн малу йондн җилржрҗ
Җилҗр замба занчине.

Лəмин чини цусн деер
Лə чини Довгане
Җивзн дəəги бүтү сол
Сарҗин ниивə найн һо.

Мишг Дорж гүндлəд
Гүндл Дорж давхрлад
Давхр Дорж бүтү сол
Җарһа чимпү Регуне.

(Һаран зəмлүлтн.)

Симҗəн тамжд тартушг
Һалв җиивə зəмлн суутн
Чожин ноҗ чожрж
Җиивə гүндн йондн ламлатн.

Бəрм чодн бала йонднж
Саднг лам йондн равжрж
Дорж чимпү һопан нер түшг
Пунцг гевə живə равжрж.

Тайн роова реевə геси сол
Маалу шагжи живзн зевг тү
Шагжи жоова делгү цакцалу
Саши бодьг жиши медг.

Рам орлу лижи лиши чиизн
Нимдə жомданде
Саңһж шинд мегдə пелвейи
Өрлə намд шиңгрəд жодбрж одла.

Ом сарва дата һада
Гүрә Радна
Манрла камр дая ме.

(Зәмлсн һаран альхарн деегшән кеһәд мөргтн.)

(''Церү гундуһна'' авнас ''Һәң денжн'' чилтл, ормасн көндрж босдмн биш.)

ДЕЛГҮ ЕВӘЛИН ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Һәң денжн өргжүрин
Орва жижү малува
Дейән солва һодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш луҗмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Геевә жисг дәәги җисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәцгү.

ИК ХӨРН НЕГН ДӘРК

(Хөн сард хөрн негн Дәрк давтулдг сар. Эн үр сард сарин дуусн хөрн негн Дәрк умшулдмн жиншгтәһинь, тәрнтәһинь.)

Мөңгән тәвчкәд сурх:

Дуудад, дурдад сурхлаг, юн болвчн юмнд туслдг: ''Хөрн негн Дәрк, хөрн негн Дәрк, таниһән дуудад, дурдад сурҗанав. Цаһан Дәрк, түргн евәлтә Һоһан Дәрк, тансасн сурҗанав''.

ДАМЖГ ЧИКРЖ КАМСУ

(3 дәкж давтх.)

Ом Баазр Самаза
Будду лайин личинә
Дәңни чадн лидиншң
Ом Лиҗи үләҗи.

Дүгсн Саңһж шүрүмәтн
Орльма корж шигсг сол
Хадг сомн җодбрж
Шаани Бадм ладңнде.

Помпа гүүнлә розадма
Ормаль эрмбү цакцалу
Ом җим зулма
Падма орльма цакцалу.

Цакцал ормаль ему баму
Җани һачг Луһднрома
Җигдн самһн чоҗ шальж
Геер җоова слайин җогма.

Цакцал доңһл Даван гүүнд
Гүмбү чини зегбә шальж
Һарма доңһрг цомбан намнде
Равду живә одр барма.

Цакцал серһү чини жиижи
Бадма чини нәмбр жогма
Жимбә зовдр һатушва
Зодба самнтн чожин нидмә.

Цакцал девшән шууган зоһдр
Тайи нәмбр жалвр жогма
Малу парл жимбә тоови
Жалви серж шиндү дүүгмә.

Цакцал дүдәрийин хомг
Дүүднь жаһдн Намка һамма
Жигдн дамба шавжин намнде
Лүвә һодбр намни нидмә.

Цакцал жажу милә цомба
Лүлхлә лацг баһду жогма
Жомба ирсә намде
Ножи цокж донид додма.

Цакцал Равду жажи пачи
Паарл түлкүр аавду жогма
Ик йондн шавжин намнде
Мевр түгбә нәмбр жогма.

Цакцал дүрә жодба чимү
Дүүжи бааву нәмбр жогма.

Чожң шани доньр далзи
Равду тамжд малу содма.

Цакцал hунчг саамднь чагҗа
Сермн тоовр нәмбр җогма
Малу чожң курлу җамбл
Эрңгү ожң чоңни түгбә.

Цакцал Равду Һоова җидбә
Ужң ожң пүлмә бүлмә
Шадма Равуш дүдәрийин
Дүүднь җahдн баhду зодма.

Цакцал Саши җумба цоңни тамжд
Гүмбр нимә ниидмә
Тоньр җалзн ик хомг
Эргбә түгбә намни гигмә.

Цакцал дәәгий дүмбә ууҗжий
Җомба тамжд шиндү барма.
Ральви тодли овг медли
Давхр шиндү одрб задма.

Цакцал hәлви тамин мелдр
Брави прүмбә үнчи Нимә
Нимә нидмә hова hавц
Гетлхк тамин мелдрәс мөңк.

Цакцал Саши hола җаши
Түлж-нүлж шавжин намнде
Түлж тәкл татг зег
Дәркд дән давтн даргдг.

Цакцал һәмә димә шимә
Миңһн дөш чожи ниидмә
Сууха юндг-яндг дәмби
Дигбә Чимбү Зодба нидмә.

Цакцал гүүни hүрә hәви
Райи бегни нәмбр жогма
Ик жова hодбр дәний
Эргбә хумла орлма нидмә.

Цакцал дүүрә шаңни дәмби
Хомба-номба савнг нидмә
Рирү манра равду бөгж
Жигдн самhн йова нидмә.

Цакцал хайи сайин нәмбр
Ридн дагжи цаңнан намнде
Даран иж пачиге
Гүүни малу баани селмә.

Цакцал слайи цоңни жалу
Сладг мини амжу дүүгмә
Гүүни hуча hәви жиижe
Заадн менлм hумб селмә.

Цакцал нимә дәәги жииви
Жаани балу одрг селмә
Харань гиж дүдәрийин
Шигдүр эргбә эрмднь селмә.

Цакцал диини содмн hодби
Шивә тоодга яндг намба

Дондиг орлиг ноӂ
Ӂомба дәрә Равӂуд ниидмә.

Цакцал зава hочи домha дидг
Цакцлватн нишү зази.

(21 дәркиг 7 дәкӂ давттн.)

Ом дәри дү дәри дүр-дү сууха.

(21 дәкӂ давттн.)

Ом тари ту тари тур тур тур сууха.

(7 дәкӂ давттн, Hohан Дәрк.)

ДӘРКИН ӂИНШГ

Чодлан Довӂ Солван Давид
Дагсг hавду ниива соср-дәр
Наадг илпн давӂ шивәтн
Чожин рашин пилвр залде сол.

Ӂомдан дома чожӂва
Дәәг геевә ӂисгбә
Ӂинид ӂигднь малува
Гүүни ӂомба цадан бегӂднь.

Соӆh ӂомба haб-hай
Дәәг Ӂомбу шиндү татг зег.

Рашин балвн майа рашин-шог
Җигдн падма орлматн чожи
Дүгснь шигбәт җалв серж
Тамжд hодг жимбин рашин-шог.

Гевән девән нердүдтә
Хөрн негн Дәрк
Җивзн павhа өргжүрин
Өргжүлж дала-нала кеж йовтн.

Хәәрхн ом-ма-ни-бад-ма-хом

ЦАҺАН ДӘРК

Ик Җоohин зергд
Өдр залу — Дәрк
Ирәд төрсн маниг
Евәгч — Дәрк.

Бah Җоohин зергд
Баатр — Цаhан Дәрк
Бальчар ирсн маниг
Евәгч — Дәрк.

Урьян өңгтә тараландь
Удьврдсн — Дәрк
Орчландь төрсн маниг
Евәгч — Дәрк.

Бодьлв нертә харшадь
Бурхни алтн шүтәсв.
Бурхн бодьсаднр тандан
Боцл уга мөргий.

ЦАһАН ДӘРКИН ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Цаһан Дәрк өргҗүрин
Орва җиҗү малува
Дейән солва һодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш луҗмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чоҗи шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Геевә җисг дәәги җисгбә
Тамжд зовги җанчг чимрәцгү.

ОЛН БУРХД

1. Ом Очр дәрин гегән мини
Ик нихулуск Зуңква бурхндан зальврж мөргий.

2. Ом йилһән төгскн өлгсн
Биднән Бурхн-багшин гегән шагҗн Чидгч
Маанин хойр өлмәднь тасрхан угаһар сурж
мөргҗәнәвидн.

3. Ом лам цох деед Эрднь hурвн әәлдлһтә арвн
үзгин hурвн цагин бурхн бодьсаднртан зальврж
мөргҗәнәвидн.

4. Сән Һалв миңhн бурхдтан зальврж мөргҗәнәвидн.

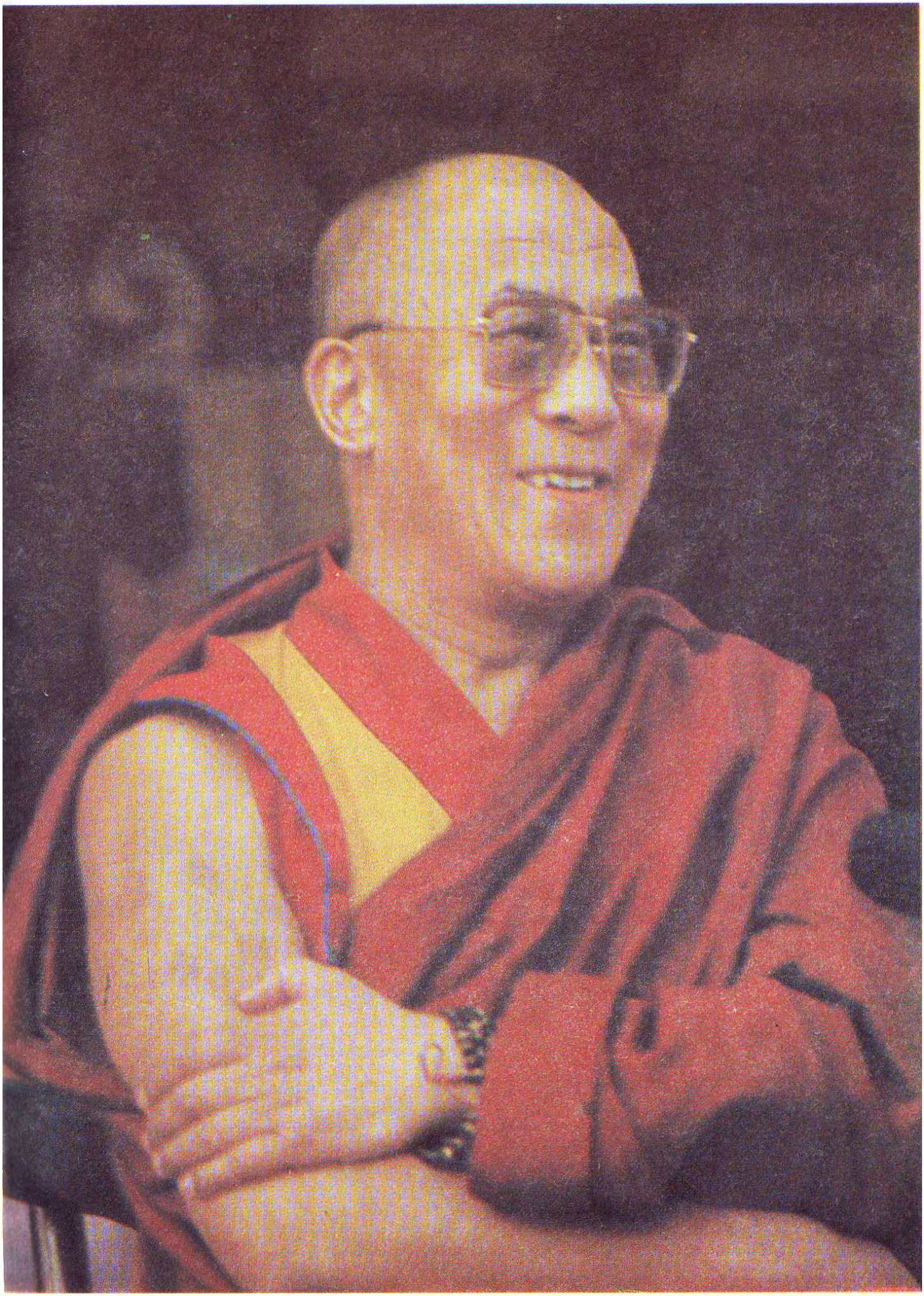
5. Зандна күж hучн тавн бурхдтан зальврж мөрг-
җәнәвидн.

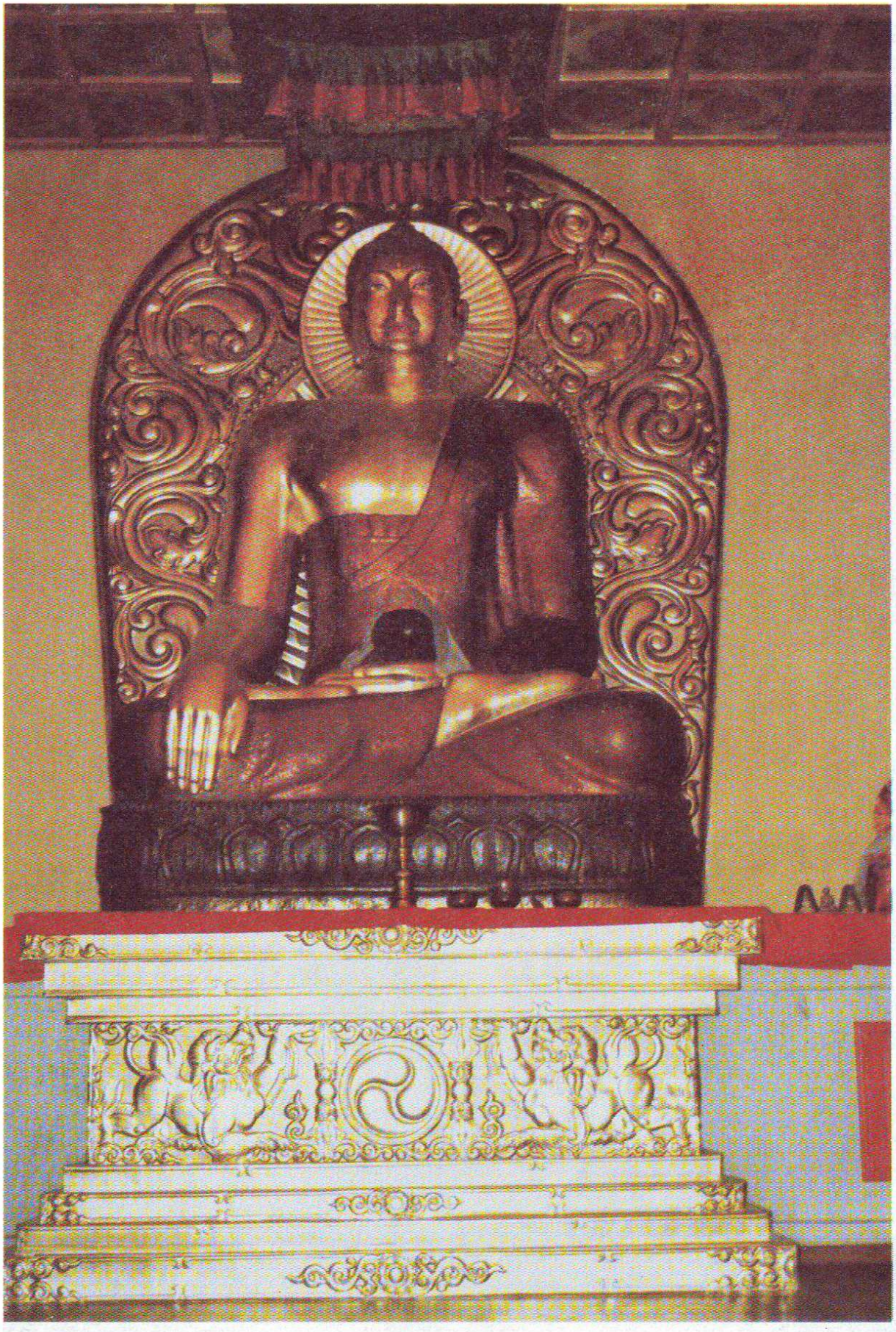
6. Ах-дү нәәмн Манлин гегәндән зальврж мөрг-
җәнәвидн.

7. Һурвн үзүриг залhулсн үй кеһәд белг делгрүлсн
Манзин-ширий бурхндан зальврж мөргҗәнәвидн.

8. Килнц буйиг йилһүлгсн санан-седкл төрүлгсн
Араһам ик ламдан зальврж мөргҗәнәвидн.

9. Цаглшго нег гегәтә дөрвн мотрта аһу күчтә эрктә
әдс ик очрта Очр-Ваанидан зальврж мөргҗә-
нәвидн.

Геден Шеддуб Чойкорлинг.
Сәкүсн-сүмин Шагж Маани бурхн

Нohан Дәрк ➤

Арьябула

10. Асхрлңhу ик Мәәдртән зальврж мөргҗәнәвидн.

11. Хутгтин шар гегәтә Парда бурхндан зальврж мөргҗәнәвидн.

12. Хутгтин хуврғтнь зальврж мөргҗәнәвидн.

13. Деедин ик номас сурж мөргҗәнәвидн.

14. Делкән эзн Цаһан Авһасн сурж мөргҗәнәвидн.

15. Урһх үзгин цаһан гегәтә Акчва бурхдтан зальврж сурж мөргҗәнәвидн.

16. Шинк үзгин улан гегәтә Авдьва бурхдтан зальврж сурж мөргҗәнәвидн.

17. Зүн үзгин ноһан гегәтә Амһа-Сид бурхдтан зальврж сурж мөргҗәнәвидн.

18. Өмн үзгин шар гегәтә Бадмасамбавә бурхдтан зальврж сурж мөргҗәнәвидн.

19. Дагсг дөрвн гегәтә арвн хойр мотрта хойр өлмәднь зальврж сурж мөргҗәнәвидн.

20. Дорж-Жигдн Ямндаһ Персәһә авгч йисн гегәтә махн ниинүтә арвн зурһан өлмәтә арвн зурһан көлтә һучн хойр мотрта теднә Идм Мар гидг бурхдтан зальврж сурж мөргҗәнәвидн.

21. Пала Зод дүңкр дөрвн гегәтә хөрн дөрвн мотрта ниич ямбл седклтә Луһа гидг бурхдтан зальврҗ сурҗ мөргҗәнәвидн.

22. Нернь деед соңсгдсн ер аюлас гетлгдг түргн евәлтә Нohан Дәркдән зальврҗ сурҗ мөргҗәнәвидн.

23. Цаһан шүкртни цагт җигдн миңһн Түгж миңһн нүдл уга әмтсәс луһа гетлгәч төгсксн насн-кишгиг өргжүлгсн Цаһан Дәркдән зальврҗ сурҗ мөргҗәнәвидн.

24. Бәәсн түшсн һазр-уснаннь Цаһан Авһдан зальврҗ сурҗ мөргҗәнәвидн.

25. Залхлаг — һә түүткриг әрлһүлгсн номинь төгсксн Заян сәкүсндән зальврҗ сурҗ мөргҗәнәвидн.

26. Дуудад-дурдад седклән тәвәд сурхлаг — юн болвчн юмнд туслдг хөрн негн Дәркдән зальврҗ сурҗ мөргҗәнәвидн.

27. Пала Зод буурл һурвн гегәтә зурһан мотрта хойр өлмәднь зальврҗ сурҗ мөргҗәнәвидн.

28. Дагсг Бадм Уржин Бадмасамбавәһәс зальврҗ сурҗ мөргҗәнәвидн.

29. Килнц-буйиг йилһн йилһүлгчн номин хан Чоҗлын гегәнд зальврҗ сурҗ мөргҗәнәвидн.

30. Адг түүткриг әрлһүлгсн Нәмбр хайин һурвн гегәтә зурһан мотрта хойр өлмәднь зальврҗ сурҗ мөргҗәнәвидн.

31. Цаглшго нег гегәтә хойр мотрта өвчүн зовлңгас гетлгсн Палатом Лахом Окн Теңгртән зальврҗ сурҗ мөргҗәнәвидн.

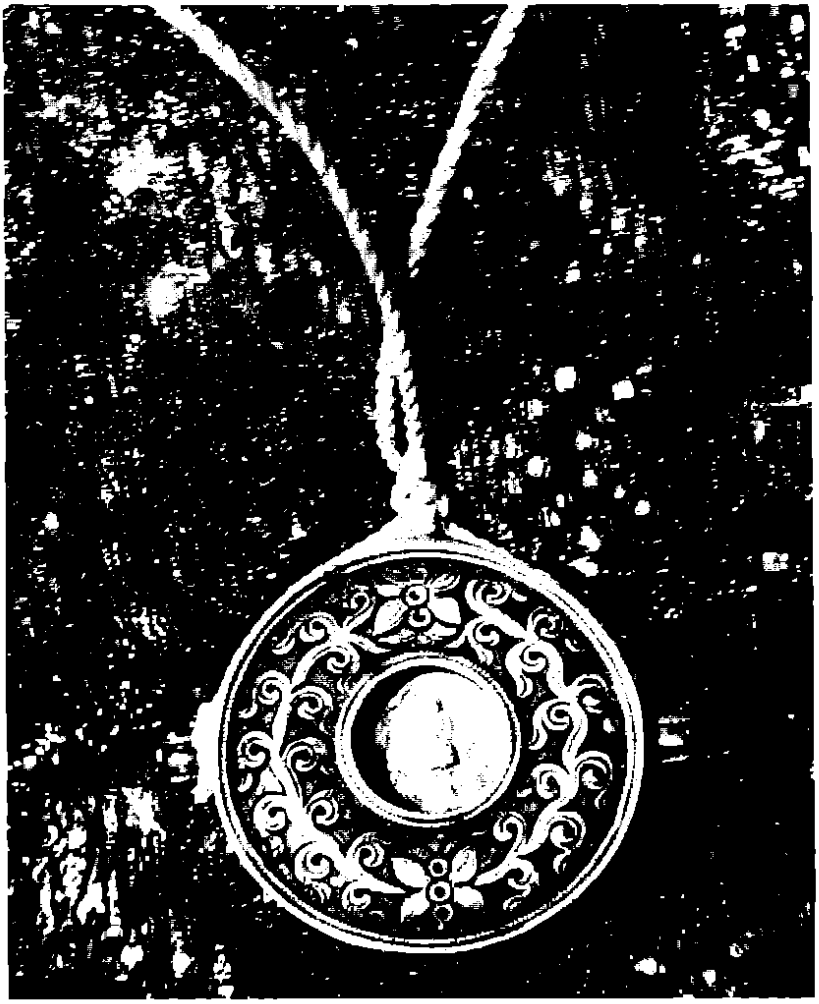
32. Тәкхлә — киш г-җирһл өргжүлгсн Бисмин теңгр байн Намсрма бурхдтан зальврҗ сурҗ мөргҗәнәвидн.

33. Насн-кишгиг өргжүлгсн цаг бүсин үкләс татҗ авад әмрлүлгсн йиртмҗин цаг заасн хан Аюка бурхндан зальврҗ сурҗ мөргҗәнәвидн.

34. Хөөтин керг даалһсн улан гегәтә Авдьва бурхдтан зальврҗ сурҗ мөргҗәнәвидн.

35. Хаҗһриг чиклдг харңһуг сарулддг Баатр Ямндаһа бурхдтан шүтҗ сурҗ мөргҗәнәвидн.

Эн мини умшсн номд үгин эндүнь, үзгин эндүнь орсн болхла, Нүдвәр Үзгч бурхна евәлин дораһур орҗ, маш әрвн Чоһднь бүтн-бүрн болад, бүтәд-бүрдх болтха.

Мирд.

ОЛН БУРХДЫН ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Олн бурхд өргжүрин
Орва жижү малува
Дейән солва һодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш лужмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Жисүйерин гүлц солвайе
Гевә жисг дәәги жисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

ШАГҖ МААНЬ

Шар гегәтә Шагҗ маань бурхн мини —
Зүркнд мини
Нарни толян мет төвлв.
Усн шир зун нәәмн бодян
Барун мотртан тальвчкад
Эрднь Бадм цаһан бумбан зүн мотртан тальвад
Барунднь — эңкин эцк
Зүүндэь — экин эк
Зурһан зүсн-зүүл хамг әмтн
Һурв күрәләд бууһад оркси дунд
Лам ламин зүркндэь сар мандлад
Зүркн маани күчн евәләр
Шор-совсн эркнь эрдняр бүтәд
Лам тедн талас
Алтн герл цувн-цувад
Мана барун чикәрм бидн орад
Зүркнәнм бидн экнд солңһтрад шиңгрәд одв.
Лама-багш-ховрг һурвнлань әдл седклтә болцхай.
Сурхднь кивтәв, тоолхднь түргмб.
Зурһан үзгин маанин күчин евәләр
Теңгр күмни зовлңгас гетлгәтн
Әср адусна зовлңгас гетлгәтн
Бирдин зовлңгас гетлгәтн
Тамин зовлңгас гетлгәтн
Тер ик теркүтнәс ик ниһулуск
Нүдвәр Үзгч бурхн әәлтн аңхрн әдсин евәтн.

ШАГҖ МААНИН ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Шар гегәтә Шагҗ маань бурхд өргҗүрин
Орва җижү малува
Дейән солва һодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш луҗмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Гевә җисг дәги җисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

Цутхмр суудг бурхд һурвн зүсн (улан, шар, цаһан) хувцар цуглдмн. Заагдсн эн һурвн өңгтә эд уга болхла, талдан эд олзлж чигн болҗана (көк, ноһан, цеңкр, оошк).

ИК НӘӘМН АРСЛҢ

Ик нәәмн арслңгар орчулгсн
Элдү Бадм сарин девслһнд
Өсклңтә һурвн давхр номта хувцан зооглад
Һучн хойр билгән кеһәд
Найн сән янзта үлгүрмүдән чимәд
Герлинтн гегән нарни толяншң герлтә
Урлынтн үзүрнь бембин бит улан
Үндснтн тергүтнә
Үснтн зег бит барлгдв.
Зүн мотран тиньгр тальвад
Агч аанһдан аршаһан өргәд
Барун мотран суңһж тальвад
Зун миңһн төрлһтә
Арвн хойр ниһүтә
Алтн шар махмудта
Бурхн Багшин гегәс зәрлг болсмн.
Алтн шар махмудта
Бурхн Багшин гегәсин зәрлг
Мансин барун чикәрм бидн орад
Зүркнәмм бидн экнд солңһтрад шиңгрәд одсмн.

САҢһЖ НАМЗГ ЖИНШГ

Саңһж намзг зоһдр тамжж
Курва жиидн сертүн өсрңдән
Шагж тууһа һоднлайим
Саңһжу баву делә цакцалу.

Симҗән дунд дәги ном
Һава һавшг җилҗрҗ
Дәги дидг девгрий
Дамба енрг баржрҗог.

Һалва нәдби чүдәдү
Равни сууха йонднҗ
Симҗән бумбу җавчрне
Дамба енрг баржрҗог.

Бүдүн бүмбә чимүдән
Норду ланцн чичрҗ
Эрнцн җамцунь чирдбә
Дамба енрг баржрҗог.

Дәги Саңһҗ рексаңһҗ
Яту патнг маднгдҗ
Раңср дагла чодмба
Дамба енрг баржрҗог.

Һалв җивә донрубдан
Норду мацг пилҗрҗ
Җамцул дуднь тузулва
Дамба енрг баржрҗог.

Дәги цүлтм дүшә-дом
Һату энрә денҗинҗе
Чогҗи Саңһҗ һачгва
Дамба енрг баржрҗог.

Һавн Зуңһрг догдндан
Догдн паарл ном
Симҗән тамҗд арвлын-дом
Дамба енрг баржрҗог.

Задул дагдун денҗиниге
Симҗән нимә нимәйи
Нимә һасн чоҗлва
Дамба енрг баржржог.

Саатл намдг задл-дом
Денҗин һаава жинҗини
Һумбу дидг дәәдүвә
Дамба енрг баржржог.

Иш дунд дәги ном
Һату энрә денҗинҗе
Дамжг тома нирдвә
Дамба енрг баржржог.

Зеевин чуя шатндан
Цоова юмншң донжржң
Яһла эдлә денҗншг
Цоосан нәмбр пилжржң.

Дала делгү симҗән ном
Җалвр салвр милжржң
Таврж самлань равжрва
Чойи, чойи пилжржң.

Дан тавшур жирмә ном
Симҗән доңһл норжини
Янтг дагла һоожрва
Дамба енрг баржржог.

Дәги симҗән дуһушң
Юмн эдләд тәрәчин-шог

Дәги понтай почива
Дамба енрг баржржог.

Дәги мидг чоншг дом
Дәги чойи равжрж
Янтг дагла hожрва
Дамба енрг баржржог
Енриг баржржог.

(Хойр альхан секәд, деегшән кеһәд мөргтн.)

ҖИМБӘ ДОВЖ

(Аюкан судр)

Җимбә довжи Саңһж йонднпа
Мини сеңгә Җимбә догда гү
Инҗә-жанҗа ранчин жовгае
Җимбә довжи рани равжиржор.

Зодба довжи Саңһж йонднпа
Мини сеңгә Зодба догда гү
Инҗә-жанҗа ранчин жовгае
Зодба довжи рани равжиржор.

Зуңһруг довжи Саңһж йонднпа
Мини сеңгә зуңһруг догда гү
Инҗә-жанҗа ранчин жовгае
Зуңһруг довжи рани равжиржор.

Цүлтүм довжи Саңһж йонднпа
Мини сеңгә Цүлтүм догда гү
Инҗә-жанҗа ранчин жовгае
Цүлтүм довжи рани равжиржор.

Самтн довжи Саңһж йонднпа
Мини сеңгә Самтн догда гү
Инҗә-жанҗа ранчин жовгае
Самтн довжи рани равжиржор.

Бадма довжи Саңһж йонднпа
Мини сеңгә Бадма догда гү
Инҗә-жанҗа ранчин жовгае
Бадма довжи рани равжиржор.

Балдн довҗи Саңһҗ йонднпа
Мини сеңгә Балдн догда гү,
Инҗә-җинҗә ранчин җовгае
Балдн довҗи рани равҗиржор.

Чидгч довҗи Саңһҗ йонднпа
Мини сеңгә Чидгч догда гү,
Инҗә-җинҗә ранчин җовгае
Чидгч довҗи рани равҗиржор.

Чиимг довҗи Саңһҗ йонднпа
Мини сеңгә Чиимг догда гү,
Инҗә-җинҗә ранчин җовгае
Чиимг довҗи рани равҗиржор.

Шиириб довҗи Саңһҗ йонднпа
Мини сеңгә Шиириб догда гү,
Инҗә-җинҗә ранчин җовгае
Шиириб довҗи рани равҗиржор.

(Нас утдулдг ном.)

ҖИМБӘ ДОВҖИН ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Җимбә довҗи өргҗүрин
Орва җижү малува
Дейән солва һодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш луҗмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чоҗи шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Гевә җисг дәәги җисгбә
Тамжд зовги җанчг чимрәңгү.

НҮДВӘР ҮЗГЧ БУРХД

Ом седкшәнь иктә
Өнр ик саң Нүдвәр Үзгч
Кир угahар әәлдхсн
Эрктә Манзин — шир минь, хәәрхн
Цаста мөргдин орань чиимг болсн
Зуңквас тандан.
Алдршг сәәхн Аюка ламин өлмәднь
Бидн бишрн зальврж мөргҗәнәвидн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(3 дәкж давтх.)*

НҮДВӘР ҮЗГЧ БУРХДЫН ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Ом седкшәнь иктә
Нүдвәр Үзгч бурхд өргжүрин
Орва жижү малува
Дейән солва hодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш лужмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Жисүйерин гүлц солвайе
Гевә жисг дәги жисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәцгү.

МӘӘДРИН МАГТАЛ

Буһ марлин сүртә бийнь
Баатр Ямндаһ хүвлһтә
Мәәдрин номар һаңһсн сәәхн
Маанька номан делгрүлснь эн.

Яңһта номан умшч
Яс-үсәрнь орулж
Йостаһар Мәәдртән мөргж
Яңһинь авч умшия.

Цаң кеңкргән цокж
Цацлын хурлан хурита
Цаһан номан умшч
Цагин дунд жирһия.

Хәәлшго алтн ората
Хамг әмтсән евәгч
Халун сәәхн седклтә
Хәәрхн Мәәдрм менлтә.

Мөңк шаж-жирһлиг
Мартшгоһар заясн
Магталта сәәхн номан
Мәәдртән нерәдж умшия.

Марл маанин ората
Мацг мөргүлин күчлтә
Мөрнь Эрднь көлгтә
Маанька шажан делгрүлсмн.

Мартшго өглһтә номнь
Мансин чееҗднь товчлгдна
Мөңк бат цогцарн
Мәәдртән мөргүлән күцәй.

Шар алтн чееҗтә
Шагҗ маанян хүвлһтә
Шамдһа сәәхн цогцта
Шажҗан тогтахнь мөн.

Дуңган татҗ дуудж-дурдж
Дөрвн үзгәрн хәләҗ шүтҗ
Докур кеңкргән цокж
Дуудад Мәәдртән мөргия.

Мөңк ик сүм дотрнь
Мәәдрин гегән залрхмн
Мөрәлҗ мөргҗәх маниг
Мәәдрин гегән евәтхә.

Өврмжтә дуута рамбрва
Үнрнь сәәтә күжви
Үклин кемжән ирхин урдас
Үзг-маанян умшия.

Шар зес цөгцдән
Шамдһаж зулан өргия.
Шүтж зальржж бәәх маниһән
Шалтан угаһар евәһит.

Мөңгн цаһан цөгц дотр
Мөңк зулан өргий
Мөрәлҗ мөргҗәх маниһән
Эргүл мөргүл күцәлһит.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(3 дәкж давтх.)*

МӘӘДРИН ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Мәәдрин магтал өргҗүрин
Орва жиҗү малува
Дейән солва һодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш луҗмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Жисүйерин гүлц солвайе
Гевә жисг дәәги жисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

ОЛН-ӘМТН ТӨВКНҮН БӘӘТХӘ ГИСН НОМ

Җини суудг чөгжи җигдн ном
Дөчд шидү мини сәги-хә
Дәги малу дидг тамждла
Луһдн һайа дәмби чожва.

Замби чодви молн додбайе
Җалва тамжд Лижин һаснде
Шиндү дүүни дүүрә додбайе
Җалва гүүнлә равду цакцалу.

Дидг һавһа меср жамцудла
Йанжм чодла йанжн йаенһдла
Жанжм равни гүүнлә йондн равжрж
Деевр шивгә тамжд дәги дод.

Дөчд шидм дөңнә дәги ном
Нүдн һайа девсң Лижинжан
Төгбә дәги жава жисгбә
Тамжд дидг дәги сосршг.

Чогжи жалви һунжи Саңһж сар
Арднь Лавдн йондн малувдн
Орва гүүнлә содмн гүндн йандн
Дигд жалва жисү дайарн.

Һалдн чөгжи жигдн эврни ном
Орва өрвгү Саңһж Мачине
Һумбу дидг дәги тамждла
Чөкр ламла медмр һор-һоргу.

Меңһн дата паачн дидг-гү
Орва гүүнлә паачн деевршг
Һалвн шиңни дүңни шиврйән
Тамжд тодльвр равду сольврж.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Жисүйерин гүлц солвайе
Гевә жисг дәги жисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

Арвн хойр ламин заян сәкүсн,
Ур килңгимм килнцәс гетлгәтн.

ДҮШӘ ДӘҢНИ

Дүшә Дәңни Дәңни лам
Ламин ном
Түвән Дорж Чаңни солванде.

Өврhр Чаңни Дәңни лам
Лавгин ном
Түвән Дорж Чаңни солванде.

Дөчәд лаңни Дәңни лам
Лавгин ном
Түвән Дорж Чаңни солванде.

Лочд бүүрлм Дәңни лам
Лавгин ном
Түвән Дорж Чаңни солванде.

Лама гүндү Дәңни лам
Лавгин ном
Түвән Дорж Чаңни солванде.

Идм гүндү Дәңни лам
Лавгин ном
Түвән Дорж Чаңни солванде.

Саңhж гүндү Дәңни лам
Лавгин ном
Түвән Дорж Чаңни солванде.

Җамцу гүндү Дәңни лам
Лавгин ном
Түвән Дорж Чаңни солванде.

Гендн гүндү Дәңни лам
Лавгин ном
Түвән Дорж Чаңни солванде.

Канру гүндү Дәңни лам
Лавгин ном
Түвән Дорж Чаңни солванде.

Чогжи гүндү Дәңни лам
Лавгин ном
Түвән Дорж Чаңни солванде.

Җачг гүндү Дәңни лам
Лавгин ном
Түвән Дорж Чаңни солванде.

ДҮШӘ ДӘҢНИ ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Дүшән Дәңни өргжүрин
Орва жижү малува
Дейән солва һодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг.
Содмн иш луҗмба
Дамба гүүни тоовршг.

Эрктнә хурла Зуңһру-багш (Ульяна Дамбо, 1844-1913 жж.)

Цакцлватн чожи шивгәтн
Жисүйерин гүлц солвайе
Гевә жисг дәги жисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

(Медәд кесн, медлго кесн килнцәсм бидн гетлгж 12 ламин заян, сәкүсн. Зогсад умшдг ном.)

ЗАНДНА КҮЖ 35 БУРХД МИНИ

1. Лама дагсг симҗән тамжд
Түдү-үдү дәкж давхр лам болад
Җавсвче сән жилләнь жавсвче чолу жавсвче генделә жавсвче.

2. Дамба жомдан-дее
Девшән шивгәрә жомбуйан давхр
Зевгин Саңhж балжалва шагжн түдүнь болад цакцалу.

3. Девшән шивгә Доржи нимбу равдунь жамбунь болад цакцалу.

4. Девшән шивгә Эрнцн од пүрлә болад цакцалу.

5. Девшән шивгә Лу әңги жал болад цакцалу.

6. Девшән шивгә Баву деләнь болад цакцалу.

7. Девшән шивгә Бал жалань болад цакцалу.

8. Девшән шивгә Эрнцн миләнь болад цакцалу.

9. Девшән шивгә Томha тойид болад цакцалу.

10. Девшән шивгә Эрнцн Давид болад цакцалу.

11. Девшән шивгә Балжала Эрмә мидгнь болад цакцалу.

12. Девшән шивгә Цаң болад цакцалу.

13. Девшән шивгә Цаң цавнь болад цакцалу.

14. Девшән шивгә Цәмби Җала болад цакцалу.

15. Девшән шивгә цүл хәл болад цакцалу.

16. Девшән шивгә цүл хәл хәләнь болад цакцалу.

17. Девшән шивгә Балзн болад цакцалу.

18. Девшән шивгә Зандн болад цакцалу.

19. Девшән шивгә Лиҗә тойид болад цакцалу.

20. Девшән шивгә од болад цакцалу.

21. Девшән шивгә Миңһә мидг болад цакцалу.

22. Девшән шивгә Эрмә мидг болад цакцалу.

23. Девшән шивгә сермәнь Җиивә лунь болад цакцалу.

24. Девшән шивгә цәмби оср нәмби нәмр ольвр hумба Цимгән лу болад цакцалу.

25. Девшән шивгә Бадм оср нәмби нәмр ольвр hумба цүмбән лу болад цакцалу.

26. Девшән шивгә нури болад цакцалу.

27. Девшән шивгә ремет болад цакцалу.

28. Девшән шивгә Җалцнҗе цәмби шиндг йоңhргнь болад цакцалу.

29. Девшән шивгә Баву деләнь Җалцнҗе җал болад цакцалу.

30. Девшән шивгә нимә нәмби нәмбр номнь ном болад цакцалу.

31. Девшән шивгә шиндү нәмби нәмбр номнь ном болад цакцалу.

32. Девшән шивгә үлә шиндү нәмби нәмбр номнь ном болад цакцалу.

33. Девшән шивгә гүүни нәмби нәмбр hодби номнь ном болад цакцалу.

34. Девшән шивгә Эрнцн Бадм Нимә нәмби нәмбр номнь шивәнь болад цакцалу.

35. Девшән шивгә Раҗомбу йан давхр Зевгин Саңhж йир чиидг, Бадм даглр Саңhж үрү дәәги Җалцнҗе җал болад цакцалу.

ЗАНДНА ҖИНШГ

Дөчн шидм дөңнә дәги ном
Нүдн hайа девсң лиҗинҗан
Төгбә дәги җава җисгбә
Тамжд дигд дәги сосршг.

Чогҗи җагви һунҗи Саңһҗисар
Арднь лавду йондн малува
Орва гүүнлә содмн гүндн йондн
Дидг җалва җисү дайарн.

Һалдн чогҗи җивдн эрвни ном
Орва эрвгү Саңһҗ мачини
Һумбу дидг дәги тамҗдла
Чөкр ламла медмр һор һөргү.

Миңһн дата паачн дид гү
Орва гүүнлә паачн деевршг
Һалва шиңни дүңни шиивр ян
Тамҗд тодльвр равду сольврҗ.

ЗАНДНА ҖИНШГИН ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Зандна күҗ һучн тавн
Бурхнд өргҗүрин
Орва җижү малува
Дейән солва һодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш лужмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Гевә җисг дәги җисгбә
Тамҗд зовги җанчг чимрәңгү.

ОМ ЛАМ ГҮРҮ

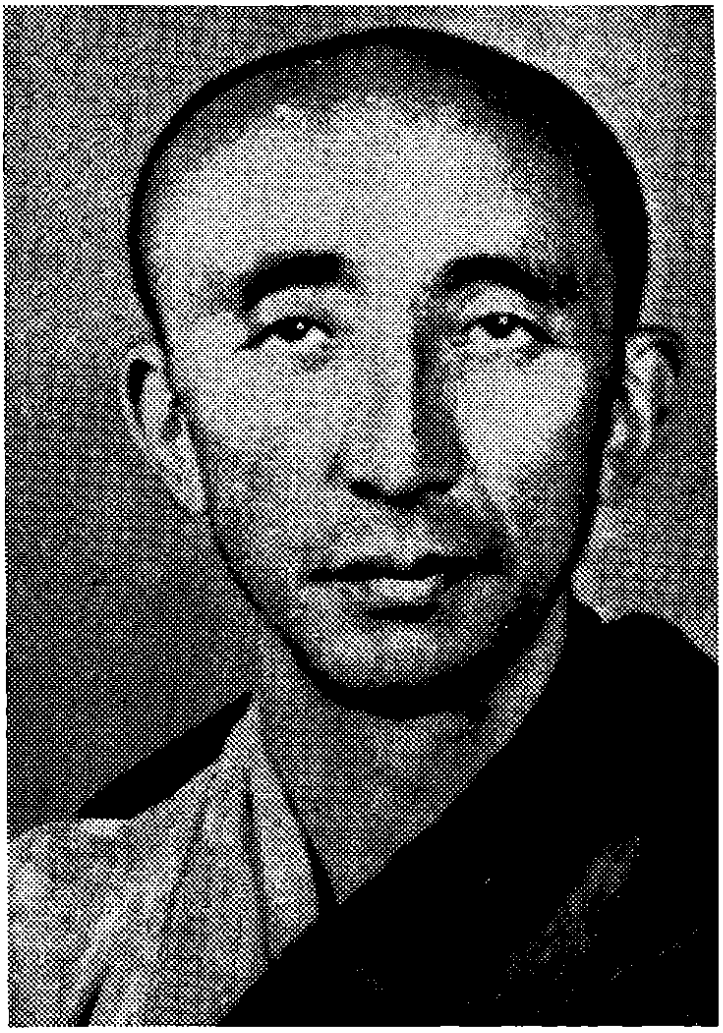
Ом лам гүрү Җивзң лам
Цакцал-мәәһән дү
Һала-вайа урундун курлу җан
Арв һар җорни лам җомдан-де
Дагсг коржу тома җивршог
Саңһж ниивә яава явсран-де
Дамба зеевә дагсг зеевән ном
Багсг җимбү шиндү чожин-шог
Төлж һумбу шиндү пөлвр-шог.

ОМ ЛАМ ГҮРҮИН ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Ом лам гүрү өргжүрин
Орва жижү малува
Дейән солва һодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш луҗмба
Дамба гүүни тооврш г.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Гевә жисг дәәги жисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

1989-гч җилд Хальмг Таңһчур ирсн Кушок Бакула Ринпоче.

МӘӘДРИН ДАМЖҢГ

Ом лама Радна йа
Йа лама бога бодийа
Шагҗи маани йа
Дата хабийа
Сам йан сам бодийа
Ом датьяд ты озд оздыйа
Йа әвр оздыйа
Хар, хар мәәдр авл уга
Би hар hар махсида
Бар бар манра виза асмн hумсн
Бодь бодь мах бори сууха

Муни муни мар сууха
Ом мууни мууни
Маха мууни сууха.

(3 дәкж давтхмн.)

ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Мәәдрин дамжг өргжүрин
Орва жижү малува
Дейән солва hодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш лужмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Жисүйерин гүлц солвайе
Гевә жисг дәәги жисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

САРИН ҺУРВН МАҢГИН МӨРГҮЛ

Чоһ минь сертн
Чоһ минь сертн
Чоһ минь сертн
Алдл уга кинҗ.

Әрүн цаһан седкләрн
Авч йовх маңгин
Самбр минь
Арвн хар килнцәр гетлгҗ
Арвн Цаһан Буйим бидн делгрүлтн.

(Нәәмн шинин маңгла Бендрә гидг бурхнд умшч, Түгҗ гүүнлә бурхнд мөргхт.)

Ом датьяд бекәҗ-бекәҗ мах бекәҗ
Радна һаҗ сам сууха.
(3 дәкҗ давтх.)

(Арвн тавна маңгла Шагҗ маань бурхнд мөргхт.)

Ом датьяд муни муни маха муни, Шагҗ муни
Маань муни бенья, бенья сууха.
(3 дәкҗ давтх.)

(Һучна маңгла Тапка түгҗи бурхнд мөргхт.)

Ом датьяд бадмат дарас сууха.
(3 дәкҗ давтх.)

ЛУУЗҢ ҖАЛЬВ

Луузң җальв гүнҗи түгҗи ном
Деевр шиндү йондн малува
Үүләд пүрлмә дамба зодбава
Җивзң мамла шалвань цакцалу.

Җигдн эрмбү зодба цевг медлә
Түмн җоова малу җамцуҗе
Һомл доһл эрмбү намҗлцог
Саңһҗ цевг медлә цакцалу.

(3 дәкҗ давтх.)

Түгҗ гүүнлә нимбү җомдогнде
Сансн дәәги һанран даңһраже
Дүүцң мацг Саңһҗ-маңҗин ном
Бендрәйин һодла цакцалу.

(Сарин 8-н шинин мацгла умшад, 3 дәкҗ давтх.)

Дүгсн дүүвр шивги чогҗин ном
Аралан симҗән ламлань Җаңһрин зень
Намкан даавр цевг Лиҗиншң
Лиҗин һодла медлә цакцалу.

(Сарин 15-ла умшад, 3 дәкҗ давтх.)

Тапка түгҗи шиндү ретүшг
Шагҗи ретү түгҗи бөгҗине
Сәржи дәмби даавр җодбрж
Шаҗин җалва делә цакцалу.

(Сарин 30-н мацгла умшад, 3 дәкҗ давтх.)

Ом йилһән төгскsн өлгсн төгн чолун болсн
Дәәни даарн сәәтүр дүүрсгсн цогта гегәтә
Бендрә хан чихн нәәмн көвүн селтәдән зальврж мөргҗәнәвидн.
Ом бодисад мах сиди хутгтнь Нүдвәр Үзгч эрктә Манзин Ширтән зальврж мөргҗәнәвидн.
Ом цаһан гегәтә Жиндин Бадм хомшг бодьсадн бурхдтан зальврж мөргҗәнәвидн.
Ом гем эс хальдагсн цаһан өңгтә дүүрсгсн бурхд ер титмтә ик ниһулуск Нүдвәр Үзгч бурхдтан зальврж мөргҗәнәвидн.
Ом урн араһин күчнд ниһулускин бөкн дер
Шагҗин йозурта хүвәр ирж үзж төрсн босхудыг йилһгч
Шулмсиг им имәрнь дарулад орулугсн
Алтн уул вит цог ик зальта герлтә номин хан
Шагҗ маань бурхдтан зальврж мөргҗәнәвидн.

(3 дәкж цугинь давтх.)

(Мини умшсн номд үгин эндүнь, үзгин эндүнь орсн болхла, 108-н Нүдвәр Үзгч бурхдын евәлин дораһур орж маш әрүн чоһднь бүтх болтха, бүтәд, бүрдәд одх болтха, хәәрхн.)

Ом-ма-ни-бад-ма-хом.

ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Мацгин мөргүл өргжүрин

Орва жиҗү малува
Дейән солва һодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш луҗмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Гевә жисг дәәги жисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

Жилин дөрвн дүүцңдән, сарин һурвн мацгтан, ут сожмдан мөргҗәнәвидн.

Умшсн мааняи, умшсн номан, кесн буян ик бодь бодюр зөрулҗәнәвидн. Ик түвин бартнь бар гидгәр оч барлгдх болтха, хәәрхн.

(Ном умшчах герт умшхла, ирсн әмтнд туслад бәәх.)

ДҮҮЦҢГИН МӨРГҮЛИН ЗОКАЛ

(Уга эмтнд хот өгдг өдрмүд.)

Җилин дөрвн дүүцң гидг мөргүл така сарас эклдмн. Така сарин дөңнә (4) дүүцң юмна түрүн һардмн.

Хойрдгчнь — хулһн сарин 22-т. Хулһн сард һалан тәәдмн. Тәрәһән хурасна хөөн һал тәәдг өдрмүд эн: хулһн сарин 11, хулһн сарин 23, дәкәд хулһн сарин 29. Эн һурвн өдрт һал тәәдмн.

Һурвдгчнь болхла — Цаһан Сарин 8 шинәс авн 15 күртл ут сожм секдмн. Давхр 10 болхла, 9 өдр мөргдмн. Маңһдуртнь 16 Авһан өдр.

Дөрвдгчнь — Үр сарин 8 шинәс авн 15 күртл сожм секдмн. Эн хойр сар — сожмин сар. Бас 8 өдр мөргдмн, өдр (үлгүрнь, 10-ч өдр давхрхла, 10 өдр чиг мөргдмн.)

Эн цуг — Үрс сарин 2 шинд, 16 ова тәкдмн.

Җилин дөрвн дүүцң

Җил эклхлә, җилин му өдрмүд гиж бәәдмн.

Бар, туула, лу сармудын му өдрмүднь: ***1, 7, 13, 19, 25.***

Моһа, мөрн, хөн сармудын му өдрмүднь: ***3, 9, 15, 21, 27.***

Мөчн, така, ноха сармудын му өдрмүднь: ***4, 10, 16, 22, 28.***

Һаха, хулһн, үкр сармудын му өдрмүднь: ***6, 12, 18, 24, 30.***

(Хальмгаһар һурвн сар дундан му өдрмүднь әдл болдг.)

(Цаһан Сарин, Үр Сарин 30, 1 шинд, 2 шинд, герин эзн холд йовдмн биш, түлә чавчдмн биш, мод зордмн биш, һазр малтдмн биш. Һаха сард һазрт күрз күргдмн биш. Өдр хәләцхәтн.)

ТАВН ЙОЗУРТА БУРХДЫН НОМ

(Тавн йозурта бурхдтан зальврж мөргцхәтн.)

1. Дундуда үзгин көөмдгә гегәтә
Березин бурхд
Тандан зальврж шүтж мөргжәнәвидн.
Белг-билгин чинринь төгсәгсн
Өвр-өврәрн көлглүлгсн
Тавн йозурта бурхд
Татн евән сөрхтнь
Аюлта зуурдын хавсрлһнас
Гетлһн евән сөрхтнь
Йиртмжд төрх цагт
Заморин йөрәл тәвхләг
Березин бурхдын зүркнд
Солңһтрад солңһ ярлг бит
Шиңгрәд одсмн.
Йиртмжд төрх цагт заморин йөрәлиг тәвхләг,
Дундуда үзгин көөмдгә гегәтә Березин бурхдын зүркнднь
Солңһ ярлг мет солңһтрад
Дундуда алвтын орнд төгс эдлгч бурхд болж төрхдм мөн.

2. Уphх үзгин цаһан гегәтә Акчва бурхн
Тандан зальврж шүтж мөргжәнәвидн.
Белг-билгин чинринь төгсәгсн
Өвр-өврәрн көлглүлгсн
Тавн йозурта бурхд
Татн евәж сөрхтнь
Аюлта зуурдын хавсрлһнас
Гетлһн евән сөрхтнь

Йиртмжд төрх цагтм заморин йөрәлиг тәвхләг,
Урһх үзгин Цаһан гегәтә Агчва бурхна зүркнднь
Сөлңһтрад солңһ ярлг мет шиңгрәд
Урһх үзгин орнд төгс эдлгч бийтә бурхд болж
төрхдм мөн.

3. Шиңк үзгин улан гегәтә Авдьва бурхн
Тандан зальврж шүтж мөргҗәнәвидн.
Белг-билгиннь чинр төгсәгсн
Өвр-өврәрн көлглүлгсн
Тавн йозурта бурхд
Татн евәж сөрхтнь
Аюлта зуурдын хавсрлһнас
Гетлһн евән сөрхтнь
Йиртмжд төрх цагт заморин йөрәл тәвхләг
Шиңк үзгин улан гегәтә Авдьва бурхна зүркнднь
Солңһтрад солңһ ярлг мет шиңгрәд
Шиңк үзгин орнд төгс эдлгч бурхд болж төрхдм
мөн.

4. Зүн үзгин ноһан гегәтә Амһа-Сид бурхн
Тандан зальврж шүтж мөргҗәнәвидн
Белг-билгин чинринь төгсәгсн
Өвр-өврәрн көлглүлгсн
Тавн йозурта бурхд
Татн евәж сөрхтнь
Аюлта зуурдын хавсрлһнас
Гетлһн евән сөрхтнь
Йиртмжд төрх цагтм заморин йөрәлиг тәвхләг
Зүн үзгин ноһан гегәтә Амһа-Сид бурхна зүркнднь
Солңһтрад солңһ ярлг мет шиңгрәд
Зүн үзгин орнд машу төгс эдлгч бурхд болж
төрхдм мөн.

5. Өмн үзгин шар гегәтә Бадмасамба бурхн
Тандан зальврж шүтж мөргҗәнәвидн.
Белг-билгин чинринь төгсәгсн
Өвр-өврәрн көлглүлгсн
Тавн йозурта бурхд
Татн евән сөрхтнь
Аюлта зуурдын хавсрлһнас
Гетлһн евән сөрхтнь
Йиртмжд төрх цагтм заморин йөрәлиг тәвхләг
Өмн үзгин шар гегәтә Бадмасамба бурхна зүркндн
Солңһ ярлг мет шиңгрәд
Өмн үзгин орнд дүрсгсн
Үлмж бийтә эркә
Бадмасамба бурхд болж төрүлх болтхай.

ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Березин тавн йозурта бурхд өргжүрин
Орва жижү малува
Дейән солва һодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш луҗмба
Дамба гүүни тооврш г.

Цакцлватн шивгәтн
Жисүйерин гүлц солвайе
Гевә жисг дәги жисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

ӨГЛһНӘ КҮЧН

(Күрдэн эргүләд умшдмн.)

Өглһнә күчн-ер бурхн сәәтүр һарч
Күмни арслңгин өглһнә күчинь унулж
Өршәңгүдтәнь авх балхтнь одх цагтнь
Өглһни күчн дуни дүүрсх болтха.

Шагшавдын күчн-ер бурхн сәәтүр һарч
Күмни арслңгин шагшавдын күчинь унулж
Өршәңгүдтәнь авх балхтнь одх цагтнь
Шагшавдын күчн дуни дүүрсх болтха.

Күлцңгин күчн-ер бурхн сәәтүр һарч
Күмни арслңгин күлцңгин күчинь унулж
Өршәңгүдтәнь авх балхтнь одх цагтнь
Күлцңгин күчн дуни дүүрсх болтха.

Кецәңгүдин күчн-ер бурхн сәәтүр һарч
Күмни арслңгин кецәңгүдин күчинь унулж
Өршәңгүдтәнь авх балхтнь одх цагтнь
Кецәңгүдин күчн дуни дүүрсх болтха.

Сәмдин күчн-ер бурхн сәәтүр һарч
Күмни арслңгин сәмдин күчинь унулж
Өршәңгүдтәнь авх балхтнь одх цагтнь
Сәмдин күчн дуни дүүрсх болтха.

Билгин күчн-ер бурхн сәәтүр hарч
Күмни арслңгин билгин күчинь унулж
Өршәңгүдтән авх балхтнь одх цагтнь
Билгин күчн дуни дүүрсх болтха.

Зурhан бәрмүдин күчн-ер бурхн сәәтүр hарч
Күмни арслңгин зурhан бәрмүдин күчн-ер унулж
Өршәңгүдтән авх балхтнь одх цагтнь
Зурhан бәрмүдин күчн-ер дуни дүүрсх болтха.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом.

ӨГЛһНӘ КҮЧНӘ ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Өглһни күчн өргжүрин
Орва жижү малува
Дейән солва hодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш луҗмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Жисүйерин гүлц солвайе
Гевә жисг дәги жисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

ОМ ҮЗГ

(Күрд эргүлжәһәд умшдмн.)

Алтн номта герлтә күрд минь,
Аралан Шагж мааниn герл мини,
Айс тамин тергүтнәс сосрад,
Очр-Ваанин Зая-Ваанин сосрад
Зальврч мөргҗәнәв.

(Эн тәрниг умшад, үләһәд күрдән тәрндтн.)

1. **ОМ** үзгиг номнулж бүрәр әмтн таниг
Ик нинһулуск өскәж
Омг седкләр үүлдгсн нүл-килнцин күчнд
Ормстг бустын нүр-усн учрхин цагт
Удлхн угаһар евән сөрхтнь
Хомшг бодьсаднр минь, хәәрхн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(3 дәкж.)*

2. **МА** үзгиг номнулж бүрәр әмтн таниг
Ик нинһулуск өскәж
Маһд седкләр үүлдгсн нүл-килнцин күчнд
Маңһс кеһәд хортнь учрхин цагт
Мәәдрин гегән-евән сөрхтнь
Хомшг бодьсаднр минь, хәәрхн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(3 дәкж.)*

3. **НИ** үзгиг номнулж бүрәр әмтн таниг
Ик нинһулуск өскәж

Нињуцг седкләр үүлдгсн нүл-килнцин күчнд
Нисвани иш кеһәд нүр-усн учрхин цагт
Нитлхн угаһар евән сөрхтнь
Хомшг бодьсаднр минь, хәәрхн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(3 дәкж.)*

4. **БАД** үзгиг номнулҗ бүрәр әмтн таниг
Ик нињулуск өскәҗ
Бардм седкләр үүлдгсн нүл-килнцин күчнд
Барс кеһәд, арат учрхин цагт
Бәрмхин зуурд маниһән евән сөрхтнь
Хомшг бодьсаднр минь, хәәрхн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(3 дәкж.)*

5. **МА** үзгиг номнулҗ бүрәр әмтн таниг
Ик нињулуск өскәҗ
Мелкн седкләр үүлдгсн нүл-килнцин күчнәснь
Миңһн берә һазрас нүр-усн учрхин цагт
Нитл угаһар евән сөрхтнь
Хомшг бодьсаднр минь, хәәрхн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(3 дәкж.)*

6. **ХОМ** үзгиг номнулҗ бүрәр әмтн таниг
Ик нињулуск өскәҗ
Ховдг седкләр үүлдгсн нүл-килнцин күчнәснь
Хорн кеһәд хонь-дәәсн учрхин цагт
Хормхин зуурд маниһән евәһәд сөрхтнь
Хомшг бодьсаднр минь, хәәрхн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(3 дәкж.)*

7. Сурхднь кивтәв, тоолхтнь түргмб
Зурһан үзгин мааниг зөрүлж умшия
Бурхни шажан сәкия
Богдин өлмә ясия
Босхудын килнцинь әрлһәж
Буйн-кишгинь делгрүлия
Бурхни-шажан сәкия
Богдин өлмә батрия
Буру үзгин килнциг
Бурхд бийснь йилһх.

I. Теңгрин орнд. **Ом** үзгәр насн ут болтха гисн (1)
Әсрин орнд. **Ма** — өвчүн ад му зүүдн му йор даргдх (4)
Күмни орнд. **Ни** — өдрин сөөни му даргдх (2)
Адусн әмтн. **Бад** — му хамгнь даргдх (һарч одх) (1)
Бирдин әмтн. **Ма** — барчд даргдх (һадн одн) (1)
Тамин әмтн. **Хом** — сансн хамг керг күцх (1)
II. **Ом** үзгәр — зер-зевин аюлас гетлгтхә гисн
Ма — өвчүнәс гетлгтхә гисн
Ни — ад хамгас гетлгтхә гисн
Бад — һалин аюлас ѓетлгәх гисн
Ма — усна аюлас гетлгәх гисн
Хом — хорна аюлас гетлгәх гисн

Эн номиг умшхлатн, буйнтн өргчхмн.

ОМ ҮЗГИН ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Зурһан үзгин маани өргжүрин

Орва җижү малува
Дейән солва hодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш лужмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватнь чожи шивгәтн
Жисүйерин гүлц солвайе
Гевә жисг дәәги жисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

ДАГЛА ДИДГ

Кармка хум баазр бумб сууха. *(3 дәкж давтх.)*

Дагла дидг дермнж
Дәәги молн дермншг
Шиҗм дала давж
Зодба дала хатушг.

Дүрж тамжд мердви
Саңhж тамжд дәмблви
Ти тамжд доңhлви
Орльва ниивә шивәтн.

(5—7 дәкж давтхмн.)

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(3 дәкж давтхмн.)*

Мал алхларн, чикндньь 3 дәкж умшдмн.
Күн зовад, үкч эс чадхла, 10 дәкж умшдмн.

ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Дагла дидг өргжүрин
Орва жижү малува
Дейән солва hодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш лужмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Жисүйерин hулц солвайе
Гевә жисг дәәги жисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

ДЕВӘН ҖИНҖӘ

1. Девән җинҗә шинкүнәд
Саңһҗ номба таюшг
Молн дейә түңсәйә
Дейән шиндү җивршг.

(Номин көлврүлһн (дәәлһврнь.)

Сүк-Бодин орнд
Бурхн-Авдьв суудмн
Теднд йөрәл тальвад оркси күүнә
Хувлҗ төрх һазрнь минь теднә
Таралңднь оч төрх һазрнь мөн.

2. Җарһд чимпү реһүнәд
Җомдан шагҗнь түүвршг
Чөгҗи сәгбә түңсәйә
Дейән шиндү җивршг.

(Номин көлврүлһн.)

Хажг цогц болсн үүлднь
Йилһән төгсгсн Шагҗңь Чидгч Иткәч суудг,
Хойр цолвңгин буйинь хураһад оркси күүнә
Хувлҗ төрх һазрнь минь теднә
Таралңднь оч төрхнь мөн.

3. Будулайин личинә
Идм түгж җомбушг
Инҗә-жанҗа түңсәйә
Дейән шиндү җивршг.

(Номин көлврүлһн.)

Бодьлв деед уулд Нихүцин эзн
Нүдвәр Үзгч суудг,
Тачахинь өршәңгүдтәһинь тевчсн күүнә
Хүвлж төрх һазрнь минь теднә
Таралңд оч төрхнь мөн.

4. Җааниг рехү зихүнәд
Җивзн повга җамлашг
Ширб җанҗа түңсәйә
Дейән шиндү җивршг.

(Номин көлврүлһн.)

Хар Китдин тавн салата уулднь
Йилһән төгсгсн Манзи-шир суудг,
Билгтәнь хүвлж төрәс һазрнь минь,
Теднә таралңднь оч төрхнь мөн.

5. Җальв җанчиг лицгнәд
Сандг санла Доруҗшг
Түдү җанҗа түңсәйә
Дейән шиндү җивршг.

(Номин көлврүлһн.)

Бурһсн намчин деед орндн
Нихүцин эзн бурхд Очр-Ваань суудг,
Теднд йөрәл тальвад орксн күүнә
Хүвлж төрх һазртнь минь
Теднә таралңднь оч төрхнь мөн.

6. Һалдн чөгжи коврдгнад
Җамцу чимбү һомбушг
Савчин ниивә түңсәйә
Дейән шиндү җивршг.

(Номин көлврүлһн.)

Һалдн орни орад харштнь
Ора тәкл Мәәдр суудг,
Теднә 10 һазриг орчулад оркси күүнә
Хүвлж төрх һазрнь минь
Теднә тараңднь оч төрхнь мөн.

7. Үлә һодвби шинкүнәд
Җивзн повга орлмашиг
Чагдн нәмбү түңсәйә
Дейән шиндү җивршг.

(Номин көлврүлһн.)

Йирин на һаза закалңта
Тараңднь көтләгч ик Дәр эк суудг,
Тачаһинь өршәңгүдтәһинь тевчгсн күүнә
Хүвлж төрх һазрнь
Минь теднә тараңднь оч төрхнь мөн.

8. Нәмбр җәлви кавзңнад
Фүлә бамбу җамбушг,
Содмн сәвгә түңсәйә
Дейән шиндү җивршг.

(Номин көлврүлһн.)

Тинилһсн сән бәәшңднь
Теңгрин Эрктн-Хурмстн суудг,
Буйиг хураһад оркси күүнә
Хүвлж төрх һазрнь
Минь теднә тараллңднь оч төрхнь мөн.

9. Бендрә-райа шинкүнәд
Саңһж молн жалвашг
Дүгсн нимбү түңсәйә
Дейән шиндү живршг.

(Номин көлврүлһн.)

Бендрә тараллһни орнд
Бурхн-Малла суудг,
Һурвн му хориг
Тевчәд оркси күүнә хүвлж төрх һазрнь
Минь теднә тараллңднь оч төрхнь мөн.

10. Лочг балдн реһүнәд
Йаву лүрү йавсрашг
Тайү Бембә түңсәйә
Дейән шиндү живршг.

(Номин көлврүлһн.)

Барун үзгин цаһан уул деер
Сурһулин Багш-Наһазань эцк көвүн хойр бурхд суудг,
Хойр му хориг тевчәд оркси күүнә
Хүвлж төрх һазрнь
Минь теднә тараллңднь оч төрхнь мөн.

11. Ладг мини җигднәд
Павга нүднь җөөрүшг
Дамба зембә түңсәйә
Дейән шиндү җивршг.

(Номин көлврүлһн.)

Теңгр кеһәд күмни йиртмжд
Бат 16 орн бәәдмн
Шажиг бәрәд орксн күүнә
Хүвлж төрх һазрнь
Минь теднә таралңднь оч төрхнь мөн.

12. Бөңгр Дамба орчңнад
Җанчг чимбә чомпушг,
Һава нидвә түңсәйә
Дейән шиндү җивршг.

(Номин көлврүлһн.)

Күжинь энглһ авх балхтнь
Сурһулин багш чомпуд суудг,
Беркиг эдләд орксн күүнә
Хүвлж төрх һазрнь
Минь теднә таралңднь оч төрхнь мөн.

ДЕВӘН ЖИНЖИН ЖИНШГ

Делдр молн дәәги гевәни
Өрвһр Эрнцн павһа тамждла
Дүүднь нихү бандн зеевә
Девән Бадма рёвршог.

Молн җальва дәәги чогизо
Тайин рова гүнлә бандншг
Гүмбү замба-җамба шуңһрун-де
Ачрхсн чоңни малу домбршг.

ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Девән җинжү өргжүрин
Орва жижү малува
Дейән солва һодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш луҗмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Гевә жисг дәәги жисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

БААЗР ДӘРИ

(Толһан өвчүнәс гетлгдг ном.)

Җинжү маһу гүндүһәр
Зог Саңһж үләжи
Түгжә Жанжа орулазег
Жаңһрин зеглән цакцалу.

Ом Баазр дәрә хом
Окн Шагж маанян
Ора деерән өргәд
Отр маанярн әдсләд.

Тавн савта одулгсн
Төркн болһн орулгсн
Түүткрин үүл бөкниг
Түдүхн зуурнь әрлһәсмн.

Бас hурвн йозуртань
Бәрн дахлдж суусмн
Бийән гисн седклднь
Бат сәәхн әдслсмн.

Эмч бурхд угтсмн
Эндр нигтәр евәсмн.
Элдв бөкин цаг бусдын
Эдлгәсн өвчүһинь әрлһәсмн.

Гегән герл Аюка
Гетлгч Авдьва
Гегән герләрн илдкж
Гем-зовлңгасм гетлгәтн.

Сандг Заһра Самбрва
Шинж юмн даһуж
Сәәтүр дахн зәрлг-ер
Шиг-бугинь hарһсмн.

Мөңгн цаһан күрдәрн
Маңна деерән әдслий

Мааньта номта күрд мини
Маниг әдсәрн хәәрлтн.

Баазр Садн Акчва
Белг белгинь Намҗлва
Берк ик үүлиг
Барун талан әрлhтн.

Окн Цahан Дәрк
Уйн төгс Намҗлма
Урднь номинь өгүләд
Үйәр белг делгрүлсмн.

Эркән татҗ тәрндәд,
Экнь белг бәрсмн
Эн хөөтин бөкниг
Эндр нигтәр евәсмн.

Кетр кейә седклтә
Күчтәһәр өвчнд бичә зуулhтн
Көөҗ hамшкинь әрлhәһәд
Киш г-буйинь делгрүлтн.

Манзин-ширә Мәәдрвә
Mahy дала бурхдва
Мишхлзсн чирәһәрн
Маниһән үзн евәтн.

Дала-лама римбуче
Дәркин җиншг эрднижә
Далдл угahар евәһәд
Дарунь маанярн әдслсмн.

Бодьсадн Бурхн Багш
Богд лама Зуңква
Баазр дәр номар
Болхмн гиһәд бүтәсмн.

Уржин Бадмасамбава
Орань чимг Адюшва
Урдаснь дахн зәрлг-ер
Улмар маанярн әдслсмн.

Марма милә лецгмә
Машу дала сидтнр
Мәәдрин гегәнднь багтаж
Маниһән евән сөрхтн.

Кетр кейә седклтә
Ке сәәхн жирһл заясн
Күмни гегән белг-ер
Күрд маанярн әдслсмн.

Нарва делән эклвә
Найн күчтә сидтнр
Нәрнәр икәр бүтәһәд
Ниинһәр маанярн әдслсмн.

Үзсн һурвн эрднь
Өндр хош деерән
Олн тавн ухаһарн
Улмар маанярн әдслсмн.

Һурвн цагин итклв
Һучн тавн бурхдуд

Һутм шигинь әрлһж
Һә хамгинь һарһсмн.

Богда миңһн бурхдва
Бөк Бодьсаддудва
Бодин мөртнь орулж
Буйта номинь умшулсмн.

Арвн зурһан шүтәмб
Аль-бис хутгтнь
Әмн-насинь угтулж
Амулңч ниһулуск.

Хамг бурхн деедин ном
Халта шажта ховргуд
Хамг эрлгин күчниг-ер
Хамж уга кецхәсмн.

Бадма хайн равдува
Баазр Ваанин килңтнр
Берк шулмин зеткриг
Бәрн күлн дегчүлсмн.

Мах Һала Эрлг хаанас
Маңһс Окн Теңгрлә
Маанин өдр сөөднь
Маһу сәәхн сергсмн.

Эркн үнн нерүшг
Өдр-бүрән насндь
Эмгн экин сүжг деер
Эглн-шиглн дурдсмн.

Дурдн-дурдн зальврад
Давхр-давхр сидтәснр
Дарун-дарунь өгүләд
Дәкн-дәкнәс әдслсмн.

Үзмҗтә hурвн чимгвә
Үнн ик әдстә
Өлзә худг орчулад
Энд hәәхм болсмн.

Hәәхм шигтә нерүшг
Камбу Җалин хутгтнь
Hә хамгинь hарhаҗ
Хамг җирhлинь делгрүлсмн.

Эн бөкин әмтснь
Эцүс төрлин үйн деер
Сүк Бодин орндынь
Евәлтә төрх болтхал.

(Хәрд hарсн күүкн төркчләд одхларн, му-сәәhинь йилhхмн биш, цуггаднь золhхмн.)

БААЗР ДӘРИН ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Баазр дәр өргҗүрин
Орва җиҗү малува
Дейән солва hодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш лужмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Жисүйерин гүлц солвайе
Гевә жисг дәәги жисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәцгү.

БИҖӘН ХУТГ

Биҗән хутг күрәднь
Белн кесн цергүдвә
Биржңнсн шулмсиг
Торм-тоос болһасмн.

Цаһан дуңган татия
Цацлын хурлан хурия.
Тәкл белгән өргия
Цагиннь дунд жирһия.

Һанжур-Данжур шүтәснь
Һанц сәәхн зәрлгтә
Мана эзн богднр —
Манзин-ширән хүвлһн.

Күдәр агч күрәднь
Күржңнсн ламнрва
Күчтә жоохин зергднь
Күрч нииһәрн мөргия.

Манур агч Китднь
Мана эзн богднр —
Маанин өдр сөөднь
Маһу сәәхнәр сөргсмн.

Солңһ һарсн Китднь
Суудг шүтәснь бәәдвә.
Сурһулин луңһинь соңсхларн
Согту муңхуһан әрлһәтн.

ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Биҗән хутг күрә өргҗүрин
Орва җижү малува
Дейән солва һодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш луҗмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Гевә җисг дәәги җисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

МЕГМД ЗЕЕВӘ

(Зогсад умшдг ном.)

Мегмд зеевә дерснь
Җаңһрин зе
Римбу чимбу Җамбужаныя
Һанчн кеевә зууҗл Зуңква
Луузң өрвгә Шалван солванде.

(3 дәкж давтхмн.)

Мегмд зеевә дерснь
Җаңһрин зе
Римбу чимбу Җамбужаныя
Һанчн кеевә зууҗл Зуңква
Балдн ламин Шалван солванде.

(3 дәкж давтхмн.)

Цакцлватн чожи шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Гевә җисг дәәги җисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

(3 дәкж давтхмн.)

Чиләчкәд, әркән әргүлж, зәмлүләд тәвх, зәмлүлхләрн келдг тәрнь эн:

Очр Бумбин орнд
Бадм сарин девслһнд
Зәмлҗ суусн Нүдвәр Үзгчд
Би, Нимә[1], 108 бодьсадан
Зөрүлһәд зәмлүлҗәнәв.

ЦӘӘҺИН ЙӨРӘЛ

Ом лам Саңһжд тамжд девәгү
Дорж Җимбү Һовани
Гунч самлан заваднь
Ламин ламлан чодба бүл.

Меңһн зевә дерсн Җаңһрин зе
Римбу чимбу Бамбу Җамбуян
Һанчин кеевә зууҗи Зуңква
Луухзң өрвгә солван солванде.

(Нерн уга хурһарн цәәһәс деегшән цацдмн.)

Деедин ик олн бурхдт
Делкән Эзн Цаһан Авһад
Халун уурта хотынь күргтхә, хәәрхн
Ом маахн, ом маахн, ом маахн.

---

[1] Мөргҗәх күн эврәннь нерән келх. Нерән келәд зәмлүлдмн.

ҺУМБА ТҮГЖИД

(Удин хотын өмн тәвх йөрәл,
өткн хотта ааһдан ухр тәвжәһәд)

ҺумбаТүгжи жигдмбә
Тамжд чимбү домбайн
Содмн йондн жавсвче
Деевшән шеглә цакцалу.

Давки дөчен балврҗи
Геевә һалвр сон
Перерлҗе жигдн доңду
Шижр һодла цакцалу.

Орлви орлва лама йондан
Лава дагла равдуне
Шинкүнә дамба йондон
Дан-кен-ден ланьи цакцалу.

СаңһжиЖ̨ала цакцалу
СаңһжиЙондон сәми-цаб
Кенден йондон сәми-цаб
ҺавлаДогжлва НәмбрНомби сәми-цаб.

Намдг шилә жодбрж
Дамба лама Саңһж рембуче
Живә лама Жанжан рембуче
Рембет лама Гүүндү рембуче
Лама Ҳунчг самла чодба-бүл.

Шар шаршажи дамба идм
Перлмә жиньед жалва серж
Деелә Додби Пүрлвә Рова дидг-күс
Пордан Деньзәнь Сала жодбрж

Каасан мандан аврог керүки.
Тоочан шиден медбер денжан-ба
Һоочер молн Нимәнь чирмәлә
Саңhр молн ниини-чир.

(Хотан уусна хөөн аahдан кармка хайдмн, хот болhнас кармкаhан нег ик аahд кеhәд, бийәсн, хотасн ууҗм тәвчкдмн, түүнә хөөн hурвн ном — ''Жамбл баав'', ''Сава пүлвә'', ''Саңhж гүүнлә'' — умшдмн.

ЖАМБЛ БААВ

Жамбл баав жилдр чимбүдн
Гүндү Замбу дейән девснд
Дидг гүндү жисү даглрж
Гевә дидг тамжд аврдго.
Дүгсн шалва жалва тамждла
Һова hола чагду hоватнь
Замбр чичр равду hоврж
Дәги гевә зава дегрж.

САВА ПҮЛВӘ

Сава пүлвә Содмнж
Кадг донжр донжржж
Самтн Содмн совршг
Дамба пүлвә Содмнж.

Нимә нерви шивәтн
Җиине йондн домбатн
Гүүни медмр җивршг
Һәәһлә Җимбә һәәһләж.
Җимбә җилдр меврбә
Җимбә Нимә җиинж
Җиине йондн йонднш
Ижл һава нер һада.
Нарлң додмн нарлңдж
Шинжч помпа шатр-цер
Цевг Нәдмид пунцг сол
Дөдә това тооврш.
Җигдн коржи җиинж
Җилдр санва донрубже
Барчг шивә ра шивә самба
Соср ниивр — шиивр Җинжү лавдг сол.
Намжл чодн түмн бәәдг
Җилдр самба өвшинә өрвдг
Нимә деелгү сандгла
Нимә мини дел-шог
Ниицн һунчг Самлан раши-шог.

ХОТЫН ХӨӨН ТӘВДГ ЙӨРӘЛ

(Саңһж гүнлә гидг ном)

Эн номиг умшхла, тер хотыг кен кенд өгчәнә — тер күүндән күрдмн. Эн йөрәлин хөөн тер уга күн ааһан һартан авдг гиж тоолгддг.

Саңhж гүнлә цакцалу
Эрнцн дәмбү дәмбию
Намту намла цакцалу
Довгар ламла равжрж
Һашу медмр өлмжрж.

Җанчг симлә цакцалу
Симжән банду жорну
Даньгни дидг жинже
Савчин гүнлә нива-вә.

Саңhж гүнлә реңhү
Делә дәдби реңhү
Реңhү дәдби шавхрж
Содмин гүнлә реңhү кильә цакцалу.

Һәңhни мечү четүшг
Чекчи дәги чимнчи
Чам панчин чамцу
Телмә шажин саңни савсу.

Сүрмбү сүрмбү һачгва
Савчин гүнлә чимдгү
Лаңh һәңhни чети четүшг
Каржи цүлтм чимд цамцу.

Лама цүлтмнж цүлтм парл цензүшг
Семәмә түмәмә
Мони коту машинь-шог
Зодба тава мачива
Зода парл цензүшг.

Зуңhруг зуңhругдж
Домбрг мачи гүндн дәмби
Мачи чимә равжурже
Лама дензндән дензндән
Сату парл цензүшг.

Эргни Эрнцн шивәтн
Шарг парл цензүшг
Шажин гүнж балврж
Жанчг чимбү шарж.

Ңуңhсн чодба hодбржж
Ладг намни девәтн
Паачн зокрдж ламар
Сайнь сайн-со.

Дәәги намд медмрза
Чанку шиндү орлма зодба савсу
Ңашу данhа hалдмба чөкчи
Зодба делдн жисү даглржж.

Симжән тамжд тәрәчин-шог
Лама тамжд өрмчин-шог
Намрг мачи hо-мачи
Дәмби чон довhршг.

Симҗән мачи соорг мачи
Су мачи һумсн мачи
Су мачи довһршг
Зандан дәәги зимболва.

Һава күүни мини мар
Сарнч гүүнлә мини мар
Сермә мачи довһршг.

Һава күүни мини мар
Сарнч гүүнлә мини мар
Һумб тамжд дәмбү зодбатн
Зодба парл цензүшг.

Өвгн равдуне гевә кевә
Һавшг равду шинкүне-күне
Сәв чорв җалцн җалцндан.

Зодба-дү чөкчи дәги нартушг
Сооня ранзл төгмр ранзлҗ
Замба дейән шиндү чирвәтн
Һалдн ниицән өрвәдг
Чомг ниицән лүдә моньи давхршг.

Одн цецн бәрвдги
Өрәсн һосн җивәдг
Дедин ик ном кеһәд
Машу байн үзгтнь
Чоһр өршәх болтха.

Кен-кендән авч ирәд, кен-кендән нерәдсн болна, нерәдсн хамгнь тер күүндән күрч идән-ундн болтха. Арднь үлдсн аршан манд малын аршан болҗ шиңгртхә.

''Җамбл баав'', ''Сава пүлвә'', ''Саңһж гүүнлә'' гидг һурвн йөрәләр күрх болтха.

''Саңһж гүүнлә'' гидг номиг умшхлаг, тер нерәдсн хотан һартан авчгдг чигн болна, тиим күчтә ном болжана.

Умшад дуусчкад, клеенкиг (ширә бүрксн кенчр) герин эзн герн нег өнцгәснь татад көндәдмн. Тер цагла хот уусн әмтн иигж келдмн:

Цакцлватн чожи шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Гевә җисг дәәги җисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.
(3 дәкж давттн.)

Энүнә **хөөн** тер хотыг хураһад авдмн, авсна **хөөн** ик ааһта кармкаһан авад, түүнд йөрәл тәвдмн:

Кармка хум баазр бумб сууха. *(7 дәкж давтхмн.)*

Деедин ик ном кеһәд, маш байн үзгтнь чоһр өрштхә.

Эн йөрәл умшн, тер ааһта кармкаднь цугтан һурв нульмад, ааһиг буру эргүләд һарһчкдмн.

Герин эзн герн толһадан альчур бооһад, бүс бүсләд, һазаран һарад, хашa деегүр (через забор) һариннь нурһар көмрәд кармка хайдмн. Тиигчкәд эзн герн шулун орж ирәд, ааһан уһаһад, көмрүләд тәвчкәд, һаран уһаһад, аман усар зәәләд, бурхндан мөргдмн.

Мөргснә хөөн дарунь зәмлүлсн эркән авад, цугтаднь әдс өгдмн: маанин ах эмгнәс экләд, дарунь наадк улст зөв үзгәр эргүләд, аш сүүлднь барун талд суусн күүнд өгәд төгсәдмн. Герт бәәсн улст цугтаднь өгдмн. Эркән маанин эмгнд авч ирж өгдмн. Зәмләтә эркән һартан авчкад, эркән тәәлхләрн, ''Бадма һумба

лайятн'',— гиж hурв эс гиж дола дәкж келәд тәәлдмн, дәкәд эркән эргүләд, ''Баазр дәри'' болн ''Биҗән хутг'' умшдмн.

Эркән барун hар деерән тәвәд, зүн hарарн бий талан hурв эргүләд, альчур деерән тәвдмн. Цуhар хамдан эркән бурхна өмн авч одад тәвчкәд, бичкн зуур амрцхадмн.

Амрсна хөөн талдан ном эклдмн. Эн ном үдин хөөн эклдг. ''Арьябулаhас'' экләд, ''Сүмин магтал'', ''Ээҗ-аавин магтал'', ''Өглһнә күчн'', ''Ом үзг'', ''Ом лам гүрү'', ''Дагла дидг'', ''Дуңшур маань'', ''Баазр дәри'', ''Биҗән хутг'', ''Мегмд зеевә'', ''Балдн зеевә'', ''Цакцалар'' төгсәдмн.

Мөргүл төгсәд, маанин эмгчүд хәржәх саамд герин эзн гергн эднд белг өгдмн.

АРЬЯБУЛ

(Удин хөөн умшдг ном.)

Арьябул нертә
Арвн негн нихүтә
Алг бар нүдтә
Әмтиг үзн гетләгч.

Манзин-шир гегәтә
У тәәсн уулта
Бодьс моднь урһата
Һумб Замб цецгәтә.

Чинр сәәтә чөлүтә
Зандн маань ахута
Арслңгин зан көлгтә
Аршань усн ундта.

Өмн үзгин сүмднь
Окн теңгр шүтәтә
Урднь заянь тендв
Заяни шүтәнь эндв.

Хөөт үзгин сүмднь
Хутгтнь ирсн Аюша
Эн цагин әмтиг
Авургч иткливә.

Тавн үзгин сүмднь
Тәкл бүрә шүтәтә
Таңһсг ламин шаҗнднь
Төвкнүн җирһлтә ормба.

Эн ик дүүрәндң
Ик бүрәһән татия
Ик-бан һунздудлаһан
Эгшг номан умшия.

Уйдлһта дуута дуундң
Дуута бүрәһән татия
Түмн хуврг цуглрж
Төв үзгинь умшия.

Өврмжтә дуута рамбрва
Үнрнь сәәтә күжвә
Үклин кемжән ирхин урдаснь
Үзг-маанян умшия.

Жиңнсн дуута хоңхва
Чинринь сәәтә зулва
Цагин кемжән ирхин урдаснь
Чагжур-маанян умшия.

Хөөтин тендк орндң
Хүвлгсн Зуңква
Эн насндң әмтсиг
Авургч иткләә.

Эн Китдин орндң
Тоньлгсн Зуңква
Эн цагин әмтиг
Авургч иткләә.

Төвшүн цогта һалдма
Теңшәлгсн Зуңква
Түмн хуврг цуглрж
Төв үзгинь умшия.

(Һалдан күңкшү һарһтн.)

Сәрә нертә харшаднь
Шүтәни алтн гегәмбә
Шаҗта деед бурхдтан
Шамдҗ күрч мөргия.

Бодьлв нертә харшаднь
Бурхни алтн шүтәсвә
Бурхн бодьсаднр тандан
Буцл угаһар шүтҗ мөргия.

Алтн насни орнднь
Әәлтлһтә Зуңква
Амулң сәәхн орчлңднь
Амулң җирһлтә әмтмбә.

Җивзн Дамбин шажңднь
Дандл угаһар күрч мөргия
Сүк Бодин орнднь
Салврлгоһар йовад күрия.

У тәәсн уул деернь
Угтгсн Зуңква
Уутьлһта сәәхн орчлңднь
Ут наста әмтмб.

Заһра вардин орчлңднь
Закал иктә Зуңква
Замба төвин орчлңднь
Зальврч йовҗ күрия.

Сурхднь кивтәвә
Тоолхднь түргмбә
Зурһан үзгин маанян
Зөрүлҗ умшия.

Бурхни-шажңан делгрүлия
Богдин өлмәг батрая
Босхудин килнцинь әрлһәжң
Буйн-кишгинь делгрүлия.

Бурхни-шажңан сәкия
Богдин өлмә ясия
Буру үзгин килнциг
Бурхд бийснь йилһх.

Һурвн Эрднь әдстә
Һурвн Эрднин төрлһмбә
Һурвн номан делгрүлжң
Һутг шигин һарһия.

Шарин дөрвн Китднь
Шамдж күрч мөргия
Шаж-номан делгрүлжң
Шалтан угаһар жирһия.

Һалдмн Понцин Китднь
Шаж-бурхн делгрнә
Шажңин эзн Бурхн Багштан
Шамдж күрч мөргия.

Дамба Доржңин Китднь
Дала-ламнь делгрнә
Дала-ламин зәрлгтнь
Дарунь түргәр күрия.

Аршани Бумбин Китднь
Аршан ламин зәрлг-ер

Аршан ламан делгрүлж
Алдл угаһар күрч мөргия.

Аршани Чөлңгин Китднь
Шажң-бурхднь делгрнә
Шажң-номин сәкүсндән
Шулуһар йовж күрия.

Аршани Чидгчин Китднь
Шажң-бурхднь делгрнә
Шажң-номин сәкүснь
Маниһән евәх болтха.

Аршани Чимрлһни Китднь
Шажң-бурхднь делгрнә
Шаж-номин сәкүснь
Маниһән евәх болтха.

Аршани Чимдин Китднь
Шажң-бурхднь делгрнә
Шажң-номин сәкүснь
Маниһән евәх болтха.

Аршани Лүңгин Китднь
Шажң-бурхднь делгрнә
Шажң-номин сәкүснь
Маниһән евәх болтха.

Аршани Замбин Китднь
Шажң-бурхднь делгрнә
Шажң-номин сәкүснь
Маниһән евәх болтха.

Аршани Замбин Китднь
Зальврч йовж күрия
Замбин төвин орндань
Зовлгонар йовж күрия.

Маанин тоота үзгүдән
Мартлгонар умшия
Машу һархин цагтнь
Мәәдрин гегән евәтхә.

Цевр мөңгн цөгцднь
Цагтнь зулан өргия
Цевр зулыннь өмн
Чееҗән секж сурия.

Җаңһрин үлдл үрдүд
Җирһлтн утта болтха
Җилләһән насан авч
Җаңһрин зееглән цакцалу.

АРЬЯБУЛАН ҖИНШГ

Эн номиг медсн күн
Мөңкиндән мөңкрх болтха
Үрглҗдән үртә-садтанан
Сансарн жирһх болтха.

Ик нинулуск өскәһәд
Хомшг бодьсаднь
Бийәрн ирж
Күмни ик килнцәсн гетлгәхв.

Хун һалзн цусан көөлһсн
Хорта моһа йир хазар
Худрһан чичрүлгсн

Хормхн зуур hурвн
Йиртмжиг өршәсн
Хомшг бодьсаднртан
Окн теңгртән зальврж мөргцхәй
Хурлзгсн цаһан үүлнә дотрк
Хүвлзгсн олн бурхдтан зальврж мөргцхәй.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом

Охтр эц бүстин әрүн бийднь чинр урһасн
Арвн орнд товлгсн (туслгсн)
Арьябулдан зальврж мөргцхәй.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом

Хутхлдгсн цаһан үүлнә дотрк
Хүвлһтә Окн теңгртән зальврж мөргия
Әәмшгтә тамас авратн
Жңожармб, Жңожармб, Жңожармб.

Туңгин кала арһ Бурмба
Ажа жажа хум-пад
Түн-жөөлн рулия
Хомжңо-хожң.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом *(3 дәкж давттн.)*

Ом Мария девәд сууха
Делгү дамжг чичр ша
Һунч самлань жавсвче жавсвче
Эврәннь келән жияра жияра
Саңһж жачг ижа зун
Хум баазр бумб сууха, хәәрхн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом

СҮМИН МАГТАЛ

(Арьябулан дарунь умшх.)

Тавн талта сүмн дотрнь
Таңсг ламнр залрна
Таңсг ламин шажңмднь
Тастан күрч мөргия.

Шар деевртә сүм дотрнь
Шажң бурһсн залрна
Шажңин номин сәкүснь
Маниг евәх болтха.

Ик өндр сүмниг
Эргж төгәлж мөргия
Эн сәәхн шажңмдан
Эндүрлго күрия.

Зурһан талта сүм дотрнь
Зуңква гегәсн залрна
Зун саңган өргж
Зуурдын үкләсн һария.

Нәәмн талта сүм дотрнь
Нүдвәр Үзгчнь залрна
Нүдвәр Үзгч бурхд
Нүл-килнцәсм гетлһит.

Арвн талта сүм дотрнь
Аюка бурхд залрна
Аюка бурхна әдстнь
Алдл уга күрч мөргия.

(Аюка нас утдулна.)

ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Сүмин магтал өргҗүрин
Орва җижү малува
Дейән солва һодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш лужмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Гевә җисг дәәги җисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

ЭЭЖ-ААВИН МАГТАЛ

(Цаһан ном тергүтни өргжүрин.)

А гидг үзгин толһа танюлсн
Ачта-туста лам-багш мини, хәәрхн.
Алдл эндүрлгоһар йович гиһәд
Кемән суһсн ачта-туста аав мини, хәәрхн.
Алтн шар уурган цадтлан көкүләд өсгсн
Ачта сәәхн ээж мини, хәәрхн.
Амулңта Төвдин орнд
Бурхни хутг болж
Төрх болтхаг тедн бөгдәрн, хәәрхн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом

Цаһан номин толһа танюлсн
Ачта-туста лам-багш мини, хәәрхн.
Цааран-нааран бичә йович гиһәд кемән суһсн
Ачта-сәәхн аав мини, хәәрхн.
Цаһан үсән цадтлан көкүләд өсгсн
Ачта-туста ээж мини, хәәрхн.
Цаһан Дәркин хутгт бурхни хутг болж
Төрх болтхаг тедн бөгдәрн, хәәрхн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом

Ном тергүтнән дасхад оркси
Ачта-туста лам-багш мини, хәәрхн.
Номһн җөөләр йович гиһәд кемән суһсн
Ачта-сәәхн аав мини, хәәрхн.
Нульһрң цаһан үсән цадтлан көкүләд өсгсн
Ачта-туста ээж мини, хәәрхн.

Hohан Дәркин хутгт бурхни хутг болҗ
Төрх болтхаг, хәәрхн, тедн бөгдәрн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом

Эрдм-суръулян дасхад оркcн
Ачта-туста лам-багш мини, хәәрхн.
Эндүрлгоhар йович гиһәд кемән суръcн
Ачта-сәәхн аав мини, хәәрхн.
Элкндән шахчкад энрн бәәҗ өсгсн
Ачта-туста эәҗ мини, хәәрхн.
Эндк хар килнцәсн hарч
Бурхни хутг болҗ
Төрх болтхаг тедн бөгдәрн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом

Алтн җульҗухан амн эс ховрг эдлм.
Тодль цаһан шовуна ду кезә соңсхв.
Тоолшго хар тамин амнас
Тоньл евән сертн
Хомшг бодьсаднр мини.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом

ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Цаһан ном тергүтни өргҗүрин
Орва җиҗү малува
Дейән солва hодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш луҗмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Гевә җисг дәәги җисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

(Нег дәкж умштн.)

ӨГЛһНӘ КҮЧН

(Күрдән эргүләд умшдмн.)

Өглһнә күчн-ер бурхн сәәтүр һарч
Күмни арслңгин өглһнә күчинь унулж
Өршәңгүдтәнь авх балхтнь одх цагтнь
Өглһни күчн дуни дүүрсх болтха.

Шагшавдын күчн-ер бурхн сәәтүр һарч
Күмни арслңгин шагшавдын күчинь унулж
Өршәңгүдтәнь авх балхтнь одх цагтнь
Шагшавдын күчн дуни дүүрсх болтха.

Күлцңгин күчн-ер бурхн сәәтүр һарч
Күмни арслңгин күлцңгин күчинь унулж
Өршәңгүдтәнь авх балхтнь одх цагтнь
Күлцңгин күчн дуни дүүрсх болтха.

Кецәңгүдин күчн-ер бурхн сәәтүр һарч
Күмни арслңгин кецәңгүдин күчинь унулж

Өршәңгүдтәнь авх балхтнь одх цагтнь
Кецәңгүдин күчн дуни дүүрсх болтха.

Сәмдин күчн-ер бурхн сәәтүр һарч
Күмни арслңгин сәмдин күчинь унулҗ
Өршәңгүдтәнь авх балхтнь одх цагтнь
Сәмдин күчн дуни дүүрсх болтха.

Билгин күчн-ер бурхн сәәтүр һарч
Күмни арслңгин билгин күчинь унулҗ
Өршәңгүдтән авх балхтнь одх цагтнь
Билгин күчн дуни дүүрсх болтха.

Зурһан бәрмүдин күчн-ер бурхн сәәтүр һарч
Күмни арслңгин зурһан бәрмүдин күчн-ер унулҗ
Өршәңгүдтән авх балхтнь одх цагтнь
Зурһан бәрмүдин күчн-ер дуни дүүрсх болтха.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом

ӨГЛһНӘ КҮЧНӘ ЙӨРӘЛНЬ

Гевән девән нердүдтә
Өглһни күчн өргҗүрин
Орва җиҗү малува
Дейән солва һодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш луҗмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чожи шивгәтн
Жисүйерин гүлц солвайе
Гевә жисг дәги жисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәнгү.

ОМ ҮЗГ

1. **ОМ** үзгиг номнулж бүрәр әмтн таниг
Ик нинһулуск өскәж
Омг седкләр үүлдгсн нүл-килнцин күчнд
Ормстг бустын нүр-усн учрхин цагт
Удлхн угаһар евән сөрхтнь
Хомшг бодьсаднр минь, хәәрхн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(3 дәкж.)*

2. **МА** үзгиг номнулж бүрәр әмтн таниг
Ик нинһулуск өскәж
Маһд седкләр үүлдгсн нүл-килнцин күчнд
Маңһс кеһәд хортнь учрхин цагт
Мәәдрин гегән-евән сөрхтнь
Хомшг бодьсаднр минь, хәәрхн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(3 дәкж.)*

3. **НИ** үзгиг номнулж бүрәр әмтн таниг
Ик нинһулуск өскәж
Нинһуцг седкләр үүлдгсн нүл-килнцин күчнд
Нисвани иш кеһәд нүр-үсн учрхин цагт
Нитлхн угаһар евән сөрхтнь
Хомшг бодьсаднр минь, хәәрхн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(3 дәкж.)*

4. **БАД** үзгиг номнулж бүрәр әмтн таниг
Ик нихулуск өскәж
Бардм седкләр үүлдгсн нүл-килнцин күчнд
Барс кехәд, арат учрхин цагт
Бәрмхин зуурд маниһән евән сөрхтнь
Хомшг бодьсаднр минь, хәәрхн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(3 дәкж.)*

5. **МА** үзгиг номнулж бүрәр әмтн таниг
Ик нихулуск өскәж
Мелкн седкләр үүлдгсн нүл-килнцин күчнәснь
Миңһн берә һазрас нүр-усн учрхин цагт
Нитл угаһар евән сөрхтнь
Хомшг бодьсаднр минь, хәәрхн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(3 дәкж.)*

6. **ХОМ** үзгиг номнулж бүрәр әмтн таниг
Ик нихулуск өскәж
Ховдг седкләр үүлдгсн нүл-килнцин күчнәснь
Хорн кехәд хонь-дәәсн учрхин цагт
Хормхин зуурд маниһән евәһәд сөрхтнь
Хомшг бодьсаднр минь, хәәрхн.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(3 дәкж.)*

7. Сурхднь кивтәв, тоолхтнь түргмб
Зурһан үзгин мааниг зөрүлж умшия
Бурхни шажан сәкия
Богдин өлмә ясия
Босхудын килнцинь әрлһәж

Буйн-кишгинь делгрүлия
Бурхни-шаҗаң сәкия
Богдин өлмә батрия
Буру үзгин килнциг
Бурхд бийснь йилhх.

ОМ ЛАМ ГҮРҮ

Ом лам гүрү Җивзң лам
Цакцал-мәәhән дү
Ңала-вайа урундун курлу җан
Арв hар җорни лам җамдан-де
Дагсг коржу тома җивршог
Саңhж ниивә яава явсран-де
Дамба зеевә дагсг зеевән ном
Багсг җимбү шиндү чожин-шог
Төлж hумбу шиндү пөлвр-шог.

(Үксн күн гелң биш, дүүцң, мацг уга улст умшдг ном биш.)

Дуңшур маань җанч сем
Җамбл Эрнцн Җилдр Җиивә
Җинжү явдг лавдусол.

(Эн тәрн дуңшур маанин өмн умшдмн.)

ДУҢШУР МААНЬ

Нег зун бодьсадьмба
Нег зун бурхдва
Нег зун нег миңhн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Хойр зун бодьсадьмба
Хойр зун бурхдва
Хойр зун хойр миңhн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Һурвн зун бодьсадьмба
Һурвн зун бурхдва
Һурвн зун hурвн миңhн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Дөрвн зун бодьсадьмба
Дөрвн зун бурхдва
Дөрвн зун дөрвн миңhн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Тавн зун бодьсадьмба
Тавн зун бурхдва
Тавн зун тавн миңhн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Зурһан зун бодьсадьмба
Зурһан зун бурхдва
Зурһан зун зурһан миңһн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Долан зун бодьсадьмба
Долан зун бурхдва
Долан зун долан миңһн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Нәәмн зун бодьсадьмба
Нәәмн зун бурхдва
Нәәмн зун нәәмн миңһн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Йисн зун бодьсадьмба
Йисн зун бурхдва
Йисн зун йисн миңһн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Арвн зун бодьсадьмба
Арвн зун бурхдва
Арвн зун арвн миңһн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(4 дәкж давттн.)*

Нег миңһн бодьсадьмба
Нег миңһн бурхдва
Нег миңһн нег түмн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Хойр миңһн бодьсадьмба
Хойр миңһн бурхдва
Хойр миңһн хойр түмн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Һурвн миңһн бодьсадьмба
Һурвн миңһн бурхдва
Һурвн миңһн һурвн түмн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Дөрвн миңһн бодьсадьмба
Дөрвн миңһн бурхдва
Дөрвн миңһн дөрвн түмн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Тавн миңһн бодьсадьмба
Тавн миңһн бурхдва
Тавн миңһн тавн түмн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Зурһан миңһн бодьсадьмба
Зурһан миңһн бурхдва
Зурһан миңһн зурһан түмн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Долан миңһн бодьсадьмба
Долан миңһн бурхдва
Долан миңһн долан түмн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Нәәмн миңһн бодьсадьмба
Нәәмн миңһн бурхдва
Нәәмн миңһн нәәмн түмн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Йисн миңһн бодьсадьмба
Йисн миңһн бурхдва
Йисн миңһн йисн түмн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Арвн миңһн бодьсадьмба
Арвн миңһн бурхдва
Арвн миңһн арвн түмн Арьябула
Бадма нимбун шарин хом.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(4 дәкж давттн.)*

Нег түмн бодьсадьмба
Нег түмн бурхдва
Нег түмн нег бум Арьябула
Бадма нимбун шарин эрднин хом.

Хойр түмн бодьсадьмба
Хойр түмн бурхдва
Хойр түмн хойр бум Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Һурвн түмн бодьсадьмба
Һурвн түмн бурхдва
Һурвн түмн һурвн бум Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Дөрвн түмн бодьсадьмба
Дөрвн түмн бурхдва
Дөрвн түмн дөрвн бум Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Тавн түмн бодьсадьмба
Тавн түмн бурхдва
Тавн түмн тавн бум Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Зурһан түмн бодьсадьмба
Зурһан түмн бурхдва
Зурһан түмн зурһан бум Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Долан түмн бодьсадьмба
Долап түмн бурхдва
Долан түмн долан бум Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Нәәмн түмн бодьсадьмба
Нәәмн түмн бурхдва
Нәәмн түмн нәәмн бум Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Йисн түмн бодьсадьмба
Йисн түмн бурхдва
Йисн түмн йисн бум Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Арвн түмн бодьсадьмба
Арвн түмн бурхдва
Арвн түмн арвн бум Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(4 дәкж давтгн.)*

Нег бум бодьсадьмба
Нег бум бурхдва
Нег бум нег сай Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Хойр бум бодьсадьмба
Хойр бум бурхдва
Хойр бум хойр сай Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Һурвн бум бодьсадьмба
Һурв бум бурхдва
Һурвн бум һурвн сай Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Дөрвн бум бодьсадьмба
Дөрвн бум бурхдва
Дөрвн бум дөрвн сай Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Тавн бум бодьсадьмба
Тавн бум бурхдва
Тавн бум тавн сай Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Зурһан бум бодьсадьмба
Зурһан бум бурхдва
Зурһан бум зурһан сай Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Долан бум бодьсадьмба
Долан бум бурхдва

Долан бум долан сай Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Нәәмн бум будьсадьмба
Нәәмн бум бурхдва
Нәәмн бум нәәмн сай Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Йисн бум бодьсадьмба
Йисн бум бурхдва
Йисн бум йисн сай Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Арвн бум бодьсадьмба
Арвн бум бурхдва
Арвн бум арвн сай Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Арвн бум бодьсадьмба
Арвн бум бурхдва
Арвн бум арвн сай Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(4 дәкж давтгн.)*

Нег сай бодьсадьмба
Нег сай бурхдва
Нег сай нег җува Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Хойр сай бодьсадьмба
Хойр сай бурхдва
Хойр сай хойр җува Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Һурвн сай бодьсадьмба
Һурвн сай бурхдва
Һурвн сай һурвн җува Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Дөрвн сай бодьсадьмба
Дөрвн сай бурхдва
Дөрвн сай дөрвн җува Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Тавн сай бодьсадьмба
Тавн сай бурхдва
Тавн сай тавн җува Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Зурһан сай бодьсадьмба
Зурһан сай бурхдва
Зурһан сай зурһан җува Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Долан сай бодьсадьмба
Долан сай бурхдва
Долан сай долан җува Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Нәәмн сай бодьсадьмба
Нәәмн сай бурхдва
Нәәмн сай нәәмн җува Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Йисн сай бодьсадьмба
Йисн сай бурхдва

Йисн сай йисн җува Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Арвн сай бодьсадьмба
Арвн сай бурхдва
Арвн сай арвн җува Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(4 дәкж давттн.)*

Нег җува бодьсадьмба
Нег җува бурхдва
Нег җува нег таг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Хойр җува бодьсадьмба
Хойр җува бурхдва
Хойр җува хойр таг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Һурвн җува бодьсадьмба
Һурвн җува бурхдва
Һурвн җува һурвн таг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Дөрвн җува бодьсадьмба
Дөрвн җува бурхдва
Дөрвн җува дөрвн таг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Тавн җува бодьсадьмба
Тавн җува бурхдва
Тавн җува тавн таг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Зурһан җува бодьсадьмба
Зурһан җува бурхдва
Зурһан җува зурһан таг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Долан җува бодьсадьмба
Долан җува бурхдва
Долан җува долан таг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Нәәмн җува бодьсадьмба
Нәәмн җува бурхдва
Нәәмн җува нәәмн таг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Йисн җува бодьсадьмба
Йисн җува бурхдва
Йисн җува йисн таг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Арвн җува бодьсадьмба
Арвн җува бурхдва
Арвн җува арвн таг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(4 дәкж давттн.)*

Нег таг бодьсадьмба
Нег таг бурхдва
Нег таг нег тиг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Хойр таг бодьсадьмба
Хойр таг бурхдва
Хойр таг хойр тиг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Һурвн таг бодьсадьмба
Һурвн таг бурхдва
Һурвн таг һурвн тиг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Дөрвн таг бодьсадьмба
Дөрвн таг бурхдва
Дөрвн таг дөрвн тиг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Тавн таг бодьсадьмба
Тавн таг бурхдва
Тавн таг тавн тиг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Зурһан таг бодьсадьмба
Зурһан таг бурхдва
Зурһан таг зурһан тиг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Долан таг бодьсадьмба
Долан таг бурхдва
Долан таг долан тиг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Нәәмн таг бодьсадьмба
Нәәмн таг бурхдва
Нәәмн таг нәәмн тиг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Йисн таг бодьсадьмба
Йисн таг бурхдва
Йисн таг йисн тиг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Арвн таг бодьсадьмба
Арвн таг бурхдва
Арвн таг арвн тиг Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(4 дәкж давттн.)*

Нег тиг бодьсадьмба
Нег тиг бурхдва
Нег тиг нег дүң Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Хойр тиг бодьсадьмба
Хойр тиг бурхдва
Хойр тиг хойр дүң Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Һурвн тиг бодьсадьмба
Һурвн тиг бурхдва
Һурвн тиг һурвн дүң Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Дөрвн тиг бодьсадьмба
Дөрвн тиг бурхдва
Дөрвн тиг дөрвн дүң Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Тавн тиг бодьсадьмба
Тавн тиг бурхдва
Тавн тиг тавн дүң Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Зурһан тиг бодьсадьмба
Зурһан тиг бурхдва
Зурһан тиг зурһан дүң Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Долан тиг бодьсадьмба
Долан тиг бурхдва
Долан тиг долан дүң Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Нәәмн тиг бодьсадьмба
Нәәмн тиг бурхдва
Нәәмн тиг нәәмн дүң Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Йисн тиг бодьсадьмба
Йисн тиг бурхдва
Йисн тиг йисн дүң Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Арвн тиг бодьсадьмба
Арвн тиг бурхдва
Арвн тиг арвн дүң Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(4 дәкж давтгн.)*

Нег дүң бодьсадьмба
Нег дүң бурхдва
Нег дүң нег дуңшур Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Хойр дүң бодьсадьмба
Хойр дүң бурхдва
Хойр дүң хойр дуңшур Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Һурвн дүң бодьсадьмба
Һурвн дүң бурхдва
Һурвн дүң hурвн дуңшур Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Дөрвн дүң бодьсадьмба
Дөрвн дүң бурхдва
Дөрвн дүң дөрвн дуңшур Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Тавн дүң бодьсадьмба
Тавн дүң бурхдва
Тавн дүң тавн дуңшур Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Зурhан дүң бодьсадьмба
Зурhан дүң бурхдва
Зурhан дүң зурhан дуңшур Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Долан дүң бодьсадьмба
Долан дүң бурхдва
Долан дүң долан дуңшур Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Нээмн дүң бодьсадьмба
Нээмн дүң бурхдва
Нээмн дүң нээмн дуңшур Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Йисн дүң бодьсадьмба
Йисн дүң бурхдва
Йисн дүң йисн дуңшур Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Арвн дүң бодьсадьмба
Арвн дүң бурхдва
Арвн дүң арвн дуңшур Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(4 дәкж давттн.)*

Нег дуңшур бодьсадьмба
Нег дуңшур бурхдва
Нег дуңшур нег буйн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Хойр дуңшур бодьсадьмба
Хойр дуңшур бурхдва
Хойр дуңшур хойр буйн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Һурвн дуңшур бодьсадьмба
Һурвн дуңшур бурхдва
Һурвн дуңшур һурвн буйн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Дөрвн дуңшур бодьсадьмба
Дөрвн дуңшур бурхдва
Дөрвн дуңшур дөрвн буйн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Тавн дуңшур бодьсадьмба
Тавн дуңшур бурхдва
Тавн дуңшур тавн буйн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Зурһан дуңшур бодьсадьмба
Зурһан дуңшур бурхдва
Зурһан дуңшур зурһан буйн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Долан дуңшур бодьсадьмба
Долан дуңшур бурхдва
Долан дуңшур долан буйн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Нәәмн дуңшур бодьсадьмба
Нәәмн дуңшур бурхдва
Нәәмн дуңшур нәәмн буйн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Йисн дуңшур бодьсадьмба
Йисн дуңшур бурхдва
Йисн дуңшур йисн буйн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Арвн дуңшур бодьсадьмба
Арвн дуңшур бурхдва

Арвн дунҗшур арвн буйн Арьябула
Бадма нимбун эрднин шарин хом.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом. *(4 дәкж давттн.)*

(Эркән эргүләд умшсна хөөн дәкәд йөрәлинь умшхмн.)

ЙӨРӘЛНЬ

Җалви җиңкр заһрсн һова деер
Бадма Дамба шиндүр зелгнҗе
Намту таи җалви һунсн-дү
Лундн байн дәәги тертүшг.

Гевән девән нердүдтә
Лундн байн өргҗүрин
Орва җиҗү малува
Дейән солва һодбаршг.

Гевән девән нердүдтә
Содмн иш сосршг
Содмн иш луҗмба
Дамба гүүни тоовршг.

Цакцлватн чоҗи шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Гевән җисг дәәги җисгбә
Тамҗд зовги җанчг чимрәңгү.

(Эн номин хөөн Баазр дәри ''Биҗән хутг'', ''Мегмд зеевә'', ''Балдн зеевә'', ''Цакцал'' умшад, тиигәд төгсдмн.)

БИҖӘН ХУТГ

Биҗән хутг күрәднь
Белн кесн цергүдвә
Биржңнсн шулмсиг
Торм-тоос болһасмн.

Цаһан дуңган татия
Цацлын хурлан хурия.
Тәкл белгән өргия
Цагиннь дунд жирһия.

Һанжур-Данжур шүтәснь
Һанц сәәхн зәрлгтә
Мана эзн богднр —
Манзин-ширән хүвлһн.

Күдәр агч күрәднь
Күржңнсн ламнрва
Күчтә жоохин зергднь
Күрч нииһәрн мөргия.

Манур агч Китднь
Мана эзн богднр —
Маанин өдр сөөднь
Маһу сәәхнәр сөргсмн.

Солңһ һарсн Китднь
Суудг шүтәснь бәәдвә.
Сурһулин луңһинь соңсхларн
Согту муңхуһан әрлһәтн.

МЕГМД ЗЕЕВӘ

Мегмд зеевә дерснь
Җаңһрин зе
Римбу чимбу Җамбужаныя
Һанчн кеевә зууҗл Зуңква
Луузң өргвә Шалван солванде.

(3 дәкж давтхмн.)

Мегмд зеевә дерснь
Җаңһрин зе
Римбу чимбу Җамбужаныя
Һанчн кеевә зууҗл Зуңква
Балдн ламин Шалван солванде.

(3 дәкж давтхмн.)

Цакцлватн чожи шивгәтн
Җисүйерин гүлц солвайе
Гевә җисг дәәги җисгбә
Тамжд зовги жанчг чимрәңгү.

(3 дәкж давтхмн.)

Очр Бумбин орнд
Бадм сарин девслһнд
Зәмлж сууси Нудвәр Узгчд
Би, Нимә[1], 108 бодьсадан
Зөрулһәд зәмлүлжәнәв.

[1] Мөргҗәх күн эврәннь нерән келх. Нерән келәд зәмлүлдмн.

ҖАМБЛ БААВ

Җамбл баав җилдр чимбүдн
Гүндү Замбу дейән девснд
Дидг гүндү җисү даглрж
Гевә дидг тамжд аврдго.
Дүгсн шалва җалва тамждла
Һова hола чагду hоватнь
Замб чичр равду hоврж
Дәги гевә зава дегрж.

САВА ПҮЛВӘ

Сава пүлвә Содмнж
Кадг донжр донжрж
Самтн Содмн совршг
Дамба пүлвә Содмнж.
Нимә нерви шивәтн
Җиине йондн домбатн
Гүүни медмр живршг
Һәәhлә Җимбә hәәhләж.
Җимбә җилдр меврбә
Җимбә Нимә җиинж
Җиине йондн йондмшг
Ижл hава нер hада.
Нарлң додмн нарлңдж
Шинжч помпа шатр-цер
Цевг Нәдмид пунцг сол
Дөдә това тоовршг.

Җигдн коржи жиинижң
Җилдр санва донрубҗе
Барчг шивә ра шивә самба
Соср ниивр-шиивр Җинжү лавдг сол.
Намжл чодн түмн бәәдг
Җилдр самба өвшинә өрвдг
Нимә деелгү сандгла
Нимә мини дел-шог
Ниицн hунчг Самлан раши-шог.

ДЕЛКӘН ЭЗН ЦАҺАН АВҺАН (СУДР) ТӘРНТӘҺӘН

Ном Бодьян — ном Дарман
Номиг соңсхла, буйн-кишгтн делгрәд
Китин келиг зүүсн болвас
Энд дөчн моңһлин келнд һазр-усиг
Номтаһар номар дарулгч Чидгч нертә судр эн
Хамг бурхн бодьсаднднан мөргцхәтн.
Эн кемән маднд соңсгдсн цагт
Йилһән төгскәһәд үүлдгсн анодан кеһәд
Аян-хан тәклиг бодьсаднг
Ик хүврг хүврәһәд Лууһан нег земслг нертә
Үүлдн йовсн белг бө эн.
Тер цагтнь нег өвгн нсн цагтан күрсн
Сахл-үснь цәәсн, цаһан девл өмссн
Һартан Лууһин арслңгин толһа алтн тайган бәрсн
Тиим ик наста өвгиг
Күмн күн үзсмн үзәд сәәдсндн
Йилһән төгскн үүлдгсн бурхд зәрлг болсмн
Та юуна эзн болхмнта?
Та юуна төлә?
Өвгн әәлдхвә эн земслг нертә Үлд-хан
Йилһән төгскн үүлдгсн бурхнтн бив
ДЕЕД — теңгрин эзмб
ДОРАНЬ — орн-отгин экн эзмб.
Эн Үлд — хаана белг догшн
Кеерин гөрәс кеһәд хорта моһа кеһәд
Күмн-әмтсин эзнь бив.
Һазр-усна эзн бив
Төрин ах утхинь медүлхнь бив
Буйн-кишгитн өршәхнь бив
Өглһтә сән үлдлитн үлдәхнь бив

Эк-эцкиннь ачта чинринь хәрлдүлситн үзхнь бив
Һурвн эрдниг үлү күндлсн цагтнь
Бишүркч мөргситнь үзхнь бив.

(Цааранднь болхла, Цаһан Сарин 2 шинд, 16-д бүүрән болдмн. Сар болһн сарин 2 шинд, 16-д.)

Сар болһн Окн теңгртән гегә гегәлтн
Сурж-шүтж мөргцхәтн
Сурситн соңсхнь бив
Тер цагт би бийәрн бууж ирж эргж хәләхв
Бичә керлдцхәтн цевр-цеерәр бәәцхәтн,
бичә бузрдатн ном
Ном бузрдасн әмтсиг бацсн әмтсиг
Би бийәрн бууж ирәд хамг му харал
Гем-зовлң нүл үүлдхнь бив
Богдиг корг мөчн өдрләнь тансиг күртлтн
Теңгрин Догшн арш энүг үүлдхнь бив
Бичг корг бууж танст
Һазр-уситн кеһәд догшн гөрәснтн бив
Би хорта моһа кеһәд
Аһуднь йисн-йисн ода тавн хулһн өдритн
Һучн хойр кеһәд кехнь бив
Туулан харан-бараһинь үзүләд
Буйн-кишгитнь өгхнь бив
Хаалһдчн сәкүсн болад
Һалин эзн Лууһан нөкцлсн күмнднь
Буйта-буйнта кишгинь өгхнь үүлдхнь бив
Үлш эдл үүлиг уга кехнь бив
Шидль-идль уга тулдиг тулдн бө эзн бив
Карби догшн эк-эцкән үлү күндлсн
Әмтсиг хәләж эдгәхнь бив

Тавн догшн һал шоран эзн бив
Хулсн хадин һазр-усна эзн бив
Авһалхлатн, авһан ачнь би болхв
Һазр-усан тәкхләтн, һазр-уснантн көвүн бив
Ачта һазр-уснантн эзн бив
Хотнд күмн-күмнднь дөрвн орн-нутгинтн
Һазр-уснантн ах нертә эзн бив
Лууһан нөкцлгсн тиим нүүлтә
Килнцтә әмтст 100-н зул тавлгтхмн.
Ад-өвчүһинь теднд тогтахв
Хаалһднь хамг зовлңгиг заяхв
Али бий талан кеһәд
Али бий ялан кеһәд
Му зүүдиг хур метәр орулхнь бив
Худлч кеһәд түрүнд хор хальдахнь бив
Үүлдәж хор-хумс үкл өгхнь бив
Йилһән төгскәснь үүлдгсн
Бурхд зәрлг болсмн.
Сән-сән тохмта үгтә эцкин
Көвүн эцкиннь өмн аминь авч
Эцкин төриг авхлань
Хамг әмтстән туслхмн.
Саак элдв-элдв күн-күмнднь
Эн номиг умшвас соңсвас бичвәс
Тер күүнә ачта ач-чинрнь тоолж
Юмн болшго күчтә ик буйн болхмн.
Карби өвчтә күмн-күмнднь
Дола дәкж давтад умшхлатн
Тер күүнә өвчүн эцүс түргәр отрад тоньлхмн
Йилһән төгскsн үүлдгсн бурхд зәрлг болсмн.
Кемән эн тәрнтә номиг өгүлсмн.

Ом сулуп туму отуг тулу сай сай сай сууха, хәәрхн
(7 дәкж давтхмн.)

Эзн сәкүсн бив. Эзнә сәкүсмб.
Кедү догшн болвчгн бүлдән эзн бив
Эзлин эзнә сәкүсмб, үүлднь болхв бив
Һазр-усна уулын эзн бив
Талдандан тәрәнә эзн бив
Күмндн төрин эзн бив
Сүмд номин эзн бив
Хотндн балһсна эзн бив
Йиртмждн күмн-күмнә буйн-кишгинь би өгхв.
Күмн насн дөөглж зовахнь бив
Йилһән төгскsн бурхд зәрлг болва
Һазр-уснд ном тархахинь
Хамг дарнхинь дархнь бив.
Эн тәрниг йилһән төгскsн үүлдгснднь
Тер цаглань зәрлг болсмн
Элһен-бен-хом
Хамг сәкүсн бийсинтн бишрәд
Йилһән бен-хом-тотхаж
Тотхт мөргж буусмн, хәәрхн.
Карби сүзглж бишүрксн әмтст
Эн номас бичж тохраж авхлань
Күн-күмнд терүнә үрн-садндн ик буйн болхмн
Бийстнь тотхр-торвр уга болхмн
Малмуднь зуд уга болхмн
Сән ач-чинрнь үлү делгрхмн
Адун-малмуднь зуд уга болхмн
Кишг-жирһлнь немгдхмн
Йилһән төгскsн үүлдгсн бурхд зәрлг болв
Һазр-уситн кеһәд Окн теңгртн бив

Эср Луунан негн хамг
Йиртмжин евәлтә тәрнь эн:

Ом-сулуп-туму-отуг тулу сай сай сай сууха, хәәрхн.
(7 дәкж давтхмн.)

Эн тәрниг йилһән төгскәсн үүлдкәсн
Тер цаглан зәрлг болсмн.
Элһен-бен-хом хамг сәкүсн
Байсн бишрәд йилһән бен-хом
Тотхаж тотх мөргж
Буусмн, хәәрхн.
Эзн сәкүсн бив. Эзнә сәкүсмб.
Кедү догшн болв чигн бүлдән би эзмб.
Эзлин эзнә сәкүсмб үүлднь болхв бив
Һазр-усна үүлин эзн бив
Талдан тәрәнә эзн бив
Күмндн төрин эзн бив
Сүмднь номин эзн бив
Хотндн балһсна эзн бив
Йиртмждн күмн-күмнд
Буй-кишгинь би өгхв
Күмни насндн дөөглж зовахнь бив
Йилһән төгскsн
Бурхд зәрлг болва
Һазр-уснд номин
Тархахин хамг
Дарнхин дархнь бив.
Эзнә сәкүсн бив. Эзнә сәкүсмб
Кедү догшн болв чигн бүлдән би эзмб
Эзлин эзнә сәкүсмб үүлднь болхв бив

Һазр-усна үүлин эзн бив
Талдандан тәрәнә эзн бив
Күмндң төрин эзн бив
Сүмдң номин эзн бив
Хотндң балһсна эзн бив
Йиртмждң күмн-күмнә
Буйн-кишгинь би өгхв.
Күмни насндң дөөглҗ зовахнь бив
Йилһән төгсгсн бурхд зәрлг болва
Һазр-уснд номин тархахин
Дархнин дархнь бив
Эн Чидгч нертә судр иигәд төгсчәнә.

Өдрин хәләһәд, тер өдрлән умштн. Сар болһн 2 шинд, 16-д.

СӘН ҺАЛВ МИҢҺН БУРХДЫН ӘӘЛДХН

1. Сән һалв миңһн бурхд орчулгсн
Миңһн Сән Һалв миңһн бурхдудтан мөргцхәтн!
Эн Сән Һалвин миңһн бурхдудын евәлтә,
Туста йөрәлтә номин лам
Күмн зүүвәс Китин эзн лам болхмн.

2. Хан күмн зүүвәс төрин эзн нойн болхмн
Аль-бис күмни зүүвәс түшәл болхмн
Эргндән олн-әмтн күмн-күмндән
Зүүвәс эргни чод болхмн.

3. Эн наснд эргнитә күмнднь эн номиг
Зүүхләг умшхлаг эн күүнә аснь утдад
Әмн-цогцднь цур юмн хальдхмн биш
Эн күүнә эрктнь делгрәд зеткр хальдшго
Өрк-бүлднь юмн болх биш, бичә әәтн.

4. Теңгр күмнәс һазрин аюл үлү болх
10-н хар үүлиг 5-н завсрарн давулҗ дархмч
8-н цол угаднь үлү төрхмнч
3-н му заятниг эн номарн дархмч.

5. Дәәснә цагт бат төмр болхмч эн номарн
Усна аюлд оңһц мет болхмч эн номарн
Хор идсн цагтчн тоһстн мет шиңгрхмн эн номарн
Хортна цагт хорһлҗн сумн мет болхмч эн номарн
Хордасн цагт һалин зальта цог мет болхмч эн номарн.

6. Эн номиг зүүсн күн-күмнд хамг номин
Сәкүснь сүүдр мет даххмн тансиг

Бийсинтн идм заян сәкүснтн өршәһәд
Бийсинтн нөкцлсн бурхд дахва.

7. Әәлдлһтә өдгәһин сәкүснь бийичнь ирәд хаһцулх
Эдүһин бурхд уктсмн, хәәрхн
Деедин сән орнднь күргәж кемән
Көтлгмү өлзәтә номан өршәсмн.

8. Өңгрсн цагтан эн номарн эврән чигн
Сүмсән һарһаж чадхмч гиж келсмн
Эн номиг иткәд кен күмн зүүвәс чадхмн
Өмнәсн эврән сүмсән йовулж умштн
Эн цаг ирхмн үзхт, соңсхт
Эн номиг олар сууһад умшцхатн.

9. Эн номнь сәкүстә. Эн күүнә сүүдрт
Йовсн әмтә-киитә тоота әмтснь
Нүл-килнцәсн гетлхмн зеткр-аюлас
Эн күүнә номин күчәр хажудк әмтснь төвкнүн бәәхмн.

10. Эн йиртмжин ечүдин көкцлсн
Эрлгин орнднь одхднь сән һалви — 100-н
Бурхд уктж ирәд деед сәәни
Орнд күргәж кемән көтлгмү
Лам-орчлң кеһәд тогтасмн.

11. Эн номин чинрин цур юмн цаглшго болхмн
Кемән 2-р дууһар йилһгсн Бадмасамбаһар
Әмтнә тусин төләд
Энтк ик санг-ец һарһаж авад
Зәрлг зәрлгсн эн болсмн.

12. Санг-манг-янг-җанг
Сарва-ом-һала — 10-н бурхд
Иигәд зәрлгән төгсәсмн
Я-а, мәәдр мирд мини
Хамг әәлдгч гегән мини хом-пад-дииһә сууха.

13. Манз-ширин ом — 10-н зинд орн-ец
Эн наснд эргмтә күн-күмнд
Энүнә бийиннь олз болхмн
Эн номиг зүүхләнь-ер умшхлань
Насн утдад әмн-цогцарнь
Эрктн делгрәд зеткр хальдхмн уга гисмн
Манз-шир зәрлг болсмн.

14. Теңгр өршәһәд һазрин аюл хальдхнго
10-н хариг 5-н завсрар давулж дархмч
8-н цол угад үлү төрхмч
3-н му заятниг үлү дархмч.

15. Дәәснә цагт бат төмр шивә болхмч
Балһсн-селәнә шар өвчүһинь
Эн номарн эдгәхмч
Хомшг бодьсаднр мини.

Ом-ма-ни-бад-ма-хом

Хамг хавдр ярвг өвчүһинь эн номарн эдгәхмч
Ом Очр-Ваани саднр мини
Ом Баазр саднр мини.

Хом-пад-дииһә-сууха

Олн бурхдын сәкүсн танстан
Туслхв юн болв чигн хүврлһәр
Эн номиг умшхлатн хәләхв, хаһцулхв.

16. Хамг өвчүһинь эн номарн әрлһәхмнт
Радна Самбава Радна-дииһә-хом-пад
Хамг хорхаһинь хан хамгиг эдгәхмч.

17. Хад-тид богдиг эдгәхләчн
Ом-хом-пад догшн аюл тогтнхмн
Хамг сидет хом-пад-дииһә-сууха
Хом-пад хамг йирин өдрин зеткр
Аль-бис өвчүһин эн номарн эдгәхмнт.

18. Манз-шир зәрлг болсмн
Эн тарани цовин цагт
Эргнитә күн-күмн зүүвәс 3-н эрднин
Әдснь шиңгрәд идм бийинчн
Бурхднь өршәһәд таднд заяхмн, күләтн.

19. Өдгәһин сәкүсн болад энүнә чикндньь
Соңсвас өвчүн хальдшго
Әмн-цогцдчн юмн хальдхн уга гиҗ
Сәкүсн бө зәрлглсмн эн номин
Өлзәһәр олн-әмтндән эн номарн
Туслхмнч гиҗ сәкүсн бийинчн келхмн, күлә.

20. Үнәртән шүтвәс умшвас бийчн зеткр
Хальдшго гиҗ Нүдвәр Үзгч зәрлглсмн
Эн номиг күзүндән зүүхләтн юн чигн ач-чинрнь
Тоолҗ юмн болшго күчтә. Эн худл болхлаг,
Би бурхнд бө болнав гиҗ Нүдвәр Үзгч зәрлг болсмн.

21. Мәәдр зәрлг болсмн. Эн тарани
Цовин цагт кен чигн күмн-күн
Әмтн зүүвәс эн номин чинр-ер
Нег дуһард теңгрин аюлднь сән болдмн
Хойр дуһард йирин аюлднь сән болдмн
Һурвн дуһард догшн хамг өдрин сүүдрт сән болдмн
Дөрвн дуһард хан-хатнднь сән болдмн
Тавн дуһард аль-бис әмтстнь сән болдмн
Зурһан дуһард шулм-алмстнь сән болдмн
Долан дуһард тәрнд ямаран чигн сән болдмн
Нәәмн дуһард әәлднь сән болдмн
Йисн дуһард хамг давуд хадин аюлднь сән болдмн
Арвн дуһард Эзн һазр-усна Цаһан Авһаднь сән болдмн
Арвн негн дуһард тавн махмудта аюлднь сән болдмн
Эн худл болхлаг, би бурхнд бө болнав гиҗ Мәәдр зәрлглсмн.

22. Очр-Ваань зәрлг болсмн
Эн тарани күн-күмн әмтн зүүвәс
Бат төмр шивә мет болһахв
Дала һатлхттн оңһц мет болһахв
Харңһу сөөднь зул мет болһахв
Хурин аюлднь һаңһд орсн хур мет болһахв
Дәәснә цагт шивә мет болһахв
Салькна аюлднь Сөмр уул мет болһахв
Түүмрин аюлднь чолун мет болһахв
Эн номиг кен күн-күмн зүүвәс
Бийинчн сүүдр мет даххмн чамаг
Гиҗ Очр-Ваань зәрлглсмн.

23. Хом-пад-бодьсадн зәрлг болсмн
Эн номиг кен күн-күмн зүүвәс зеткр хальдшго
Эн худл болхлаг, би бурхнд бө болнав гиҗ
Хом-пад-бодьсадн зәрлг болсмн. Эн тоотыг күцәсн күн
Ээҗ-аавтаһан эк-эцктәһән ахта-дүүнртәһән
Эгчнр, элгн-садтаһан аль-сансарн җирһхмнт
Гиҗ хом-пад-бодьсадн зәрлглсмн.

24. Кемән кемәрхч Очр-дәр зәрлг болсмн
Эргнитә күн-күмн әмтн
Ямбр аюл давуд болвас
Керүл аюл болвас
Юн чигн юмн хальдшго
Эн худл болхлаг, би бурхнд бө болнав
Гиҗ Очр-дәр зәрлг болсмн.

25. Радна-Самба зәрлг болсмн
Эн номиг күн-күмн зүүвәс
Һазр көдлхин аюл давуд болвас
Эрлг номин хаанд одхднь
Энүнә күрд эргүлсн ач-чинрнь давуд болсмн
Эн худл болхлаг, би бурхнд бө болнав гиҗ
Радна-Самба зәрлг болсмн.

26. Сәкүсн бө зәрлглҗәнә
Эн номиг зүүсн эргнитә күн-күмн
Әмтсин теднә деернь сәкүсн
Бийсинтн махла мет даххмн таниг
Сәкүсн бө 88-н му йор кесн килнц
Күүнә келн-амн харал генәр-гецл
Тачал торвр-тотхр күүнә үлү нүдн-нүр

Эн номар һарч әрлхмн. Эн ном күчтә хәрлдүлхмн
Эн худл болхлаг, би бурхнд бө болнав гиҗ
Сәкүсн бө зәрлг болсмн.

27. Кемән кемәрхч Амһа-Сид зәрлг болва
Эн номиг зүүсн күн-күмнднь
Цүүгсн-сөрлдсн хәргсн-ниргсн тоотынь
Эн номин күчәр цур юмн хальдшго
Хаана зүркн хатхлхт аюл
Күчтә болсмн. Эн номар эдгәсмн
Эн һар-көл күлхин аюл болхмн
Хамг юн чигн худл гүүхмн соңсхт, үзхт
Теңгрттн Цаһан темән үүлн һархлаг,
Теңгрт аюл болхий? Хәәрхн, үзхт
Хотнд ховч өвгн һархлаг,
Хотна әмтстән амрл уга болхий?
Эн тоотнь эклхмн 1962 җиләс авн
Үзхт, соңсхт, медцхәтн
Цаг болхмн эк күүкн хойр,
Эцк көвүн хойр, ах дү хойр,
Эгч дү хойр, элгн-садн хоорндан
Өвр-шөвг болхмн, үзхт
Балһсн-балһснтаһан мөтәркхлә,
Тер цагт би тансас цөкрхв
Бурхд хәләшгов хайчкхв
Эмч-домчнр дала болхмн
Эмч медшго гем гүүхмн
Би бурхд тансас сурҗанав
Бичә керлдцхәтн. Бичә мини ном бузрдатн
Ном бичә хайтн бийдән шиңгрәтн ном
Шүтҗ зальвртн мөргцхәтн
Бурхдтан зулынь өргтн дееҗән

Бурхдтан номан зулан әрвлслтн
Олн-әмтндән тархатн
Оларн мөргүлән мөргцхәтн
Эн тоотыг эс күцәхләтн
Би бурхд тансиг хайчкхв
Далдин әмтстән хүвинь күргтн
Угатя әмтстән күртәтн
Күүг бичә өөләтн. Кесн килнцәсн
Хойр холванднь сурж килнцәснь hарцхатн
Мөргүлән икәр мөргтн
Көгшән күндлтн бичә өөләтн
Бичкнән өкәрлтн. Тиигхлә тадн
Аль-сансарн жирhцхәхмнт
Эн тоотнь худл болхлаг, би бурхнд бө болнав
Гиж Амhа-Сид зәрлг болсмн.

28. Кемән Очр-Дәр зәрлг болсмн
Эн ламин номин туск энүнә
Йиртмжин күн-күмн әмтсиг
Дала hатлхнь оңhц мет болhахв
Уул-ец сән Сөмр уул мет болhахв
Арат-ец арслң мет болhахв.
Бурхни цагтнь-ер Шагж маань мет,
Эн тоотнь энүг эргнитә күн-күмнднь
Цур юмн юн чигн хальдхн биш
Күн-күмнд эн номин чинртә олзинь
Зүүвәс тер күн 404-н өвчүнәсн гетлгәхмн
390-н зеткрәснь гетлгәхмн. Зеткр гидг
Юмн зеерд hалзн мөртә үүднәнтн
Өөр зогсчана. Эн тоотын әдслж хәәрхн
Зад зеткрго болтха гиж хәәрхн болтхаг
Гиж Очр-Дәр зәрлглжәнә, хәәрхн.

29. Hoha-Задин Багш зәрлглҗәнә
Цовин цагт цуг әмтн күн-күмн зүүвәс
6-н хариг әрлһәхмн 6-н бәрмүд бүтәгч
Эн номиг умштн гиҗ
Hoha-Задин Багш зәрлглҗәнә.

30. Бурхд бурхни тусин тустаһар
Ирәд олн-әмтнд туслхмн
Өлзә хутг орчулхмн, хәәрхн
Сарва-ом-hала-лам-бодь ламдан мөргцхәтн
Дармин лам Санги-бурхндан мөргцхәтн
Бодьсаднрин хутгтнь хүвргтнь мөргцхәтн.
Эн кемән мини сансн мини сурсн мини
Йилһәтәһәр йилһсн бурхндан hурв мөргхмч
Көөсән күцхмнч. Санснчн бүтхмн.
Санситн күцәдг сәкчәх олн бурхндан
Оларн зальврч шүтҗ
Бурхдын гегәнд оларн багтн
Мөргүлин hазртан мөргүлән күцәтн.

31. Ик гидг сүртә судр догшн нертә
Эн ном ахлҗ hарһасн сиик
Нертә бичг эн хурдн зан унсн
Күн-күмн-вит чавчад чавчхларн
Давулҗ тусхадг ик олнднь
Чиимг-чиирг күчтә хамг
Туужнь hалврва, делгрвә
Хан эзнд халун-халунар үзгдҗ
Худгта богд болҗ хәәрхн умштн
Хамг дәәсән дархв гиҗ үзгдҗ нүдндн.

32. Хорта догшниг аврхв
Харңhу сөөднь зулан өргж
Хан теңгрәс суржахтн суржана
Хамг hазад орни ик балhсна
Эзн би толhач болсв гиж
Хамг дәәсән дархв. Чавчви?— Чавчва.
Баазр Баазр hала-пад-пад-сууха
Хамг дәәсн даргдхмн эн номар
Дән даргдхмн унтрхмн эн номар
Оларн умшцхатн. Сурцхатн
Бурхдасн шүтж мөргцхәтн.

33. Хамг дәәсн даргдхмн эн номар
Сиик нертә бичг эн бө әвртә күн
Күүмни әмтнд халхц болхас эн
Номиг умшвас умшхлань
Шүлсән өсрквәс хажуднь суусн
Хууча әмтснь эдгцхәхмн умштн
Шулу-шулуhар медцхәтн
Соңсцхатн ю келжәхинь
Чееждән орулж авцхатн, бичә мартцхатн.

34. Хотндан күн эс төрж чадхлань,
Эн номиг умштн торврго төрх
Энүнә әмн үрн болхмн, бө болхмн
Бичгсн хайгнь эн алтн цогц болсн
360-н йөрәлтә тәрнь эн бө болхмн.

35. Ом-хом-санг-манг-ланг-ханг
Жанг-янг-данг-ванг-занг
Ом хамг әмтнә hал зүркн
Тогтнхмн бө нөкд хәәрхн умштн

Седклән тәвәд умшхлатн эн йөрәлтә
Ном тансиг хайхмн биш
Бичә юмнас әәтн хәләхв туслхв бурхд.

36. Хамг әмтнә һал зүркн, хар хамгтн
Авлгдхмн хар хамгинь эн номарн дархмнч
Зурхач бичгиг бичҗ зүүвәс, умшвас
Соңсхвас үзвәс хамг дәәсән дархв
Хамг зеткр хальдшго чанку
Нертә-ец ном көлгн умштн
Оларн зальврч шүтҗ мөргцхәтн
Сөөднь умшвас сөөни бийинчн
Зүүндчнь орхднь ямбл болхви
Хаңһах болтхаг тансиг, хәәрхн.

37. Ом-сарва-дата һада
Нарада — я-я-ом-гүргни
Гүүни сууха эн номиг
Өрлә умшхлаг, бийинчн кесн килнц әрлх
Үдләднь умшхларн, нүднәнчн килнц әрлх
Асхднь умшхлачн, му зүүдн әрлхмн
108-м умшхлачн, эк-эцкән һундасн хәрлдхмн
Эн номар тансиг тач авхмн
Йилһәтә өдрлән хәләһәд
Келәд умштн зулан өргчкәд.

38. Овдуша эн өвчүн эдгхин-ец
Нарва Деелвә хойр багш
100-н Ланг алт бәрҗ залҗ бүтәсмн
Бө зәрлглсмн зальврч мөргцхәтн.
Энүнә ач-чинрнь өлзәтә туснь
Теңгрин одн мет хол герлтә

Эн күүнэ нүднэ цецгэднь цур юмн
Болхн биши шүлтэд шүтэд умшхлатн
Нүдтэ-нүүртэһэн менд сээхн амулң бээцхэтн
Нүл-килнцэсн гетлхмнт гисн евэлтэ ном.
Эн номиг бүтэсн бө али?

На-ва-жа-на-сууха
Эн номиг Эрднь бичэд селән-балһсдар тархахмч
Кишгчн ирхмн
Бийинчн җирһл өргчкхмн
Бө зәрлглсмн зальврч мөргтн
Зурһан зүсн-зүүл олн-әмтнэ төлә
Зальврч мөргцхэтн.

39. Сарта бурхта нарта цагт 108-м
Умшч үләһәд тәрндәд уухлатн
Юн санснтн сарул сээхн мергәр
Күцж бүрдхмн али Һал эзн сууха
Сарта бурхт нарта хальмгин
16-д болдмн. Сар болһн Сар Нарн хойр үзлцдмн
Эн өдр йовж бурхд бө олн-әмтэн хәләдмн.

40. Нарн һарх үзгэсн ом шажң
Үләж бийинчн кергчн күцх болтха
Аль-сиз-пад-диид
Бәрмд ди-до-хо-ха хамг
Хорта хорһлжң сумн
Хорлхнго бийчн тусхнго
Дээсни цагт умшхлачн
Ом-сарва-мам-һала ом сән
Амулң менд шар шалтанго бээцхэтн
Гисн йөрәлтэ йөрәл

Эн номиг санҗ бүтәсн
Ухалҗ бичсн бәрҗ бүтәсн
Бүрдәсн делгрүлсн күн мана
Таңhрг hаҗ Нимә юн чигн аюласн гетлгәд
Эн номиг бичсн делгрүлҗәсн әмтн
Ут наста бат кишгтә
Менд у җирhлəр җирhтхəг
Эн номиг оларн умштн
Менд байрта бəəцхəтн
Байрта харhий, хəəрхн.

Дандра Нимэ

Васькин Эрнжн.

Троицк селэнэ аав —
Үлмжин Сарц

ӇАРГ

Цәәһин йөрәл 8
Җамбл баав 8
Сава пүлвә 9
Зулан тавлхларн келтн 10
Номин эклц 12
Миңһн зеевә дерснь Җаңһрин зе 13
Миңһн зеевә дерснь Җаңһрин зе 14
Балдн зеевә лама римбуче 14
Хойр көлт нуһудын деед 14
Ом лама гүүни Доржиге 15
Зуңкван магтал 16
Саңни Эрнцн серж меңһнтә 17
Делгү евәлин эклц 18
Саңһж чодн 20
Ӈунчг саамлань цакцалу 20
Симжән тамжд 21
Ӈәң денжн делгү евәл 22
Ик хөрн негн Дәрк 24
Дәркин жиншг 29
Цаһан Дәрк 30
Олн бурхд 32
Шагж маань 37
Ик нәәмн арслң 39
Саңһж намзг жиншг 39
Жимбә довж (Аюкан судр) 43
Нүдвәр Үзгч бурхд 45
Мәәдрин магтал 47
Олн-әмтн төвкнүн бәәтхә гисн ном 50
Дүшә Дәңни 52
Зандна күж 35 бурхд мини 55
Зандна жиншг 57
Ом лам гүрү 59
Мәәдрин дамжг 60
Сарин ӈурвн мацгин мөргүл 62
Луузң жальв 63

Дүүцңгин мөргүлин зокал 66
Тавн йозурта бурхдын ном 67
Өглһнә күчн 70
Ом үзг 72
Дагла дидг 76
Девән җинҗә 78
Девән җинҗин җиншг 82
Баазр дәри 83
Биҗән хутг 90
Мегмд зеевә (Зогсад умшдг ном.) 92
Цәәһин йөрәл 93
Һумба түгҗид 94
Җамбл баав 95
Сава пүлвә 95
Хотын хөөн төвдг йөрәл (Саңһҗ гүнлә гидг ном). 97
Арьябул 102
Арьябулан җиншг 107
Сүмин магтал 109
Ээҗ-аавин магтал 111
Өглһнә күчн 113
Ом үзг 115
Ом лам гүрү 117
Дуңшур маань 118
Биҗән хутг 135
Мегмд зеевә 136
Җамбл баав 137
Сава пүлвә 137
Делкән Эзн Цаһан Авһан (судр) төрнтәһән 139
Сән Һалв миңһн бурхдын ээлдхн 145

Элст
Хальмг дегтр haphaч
1999